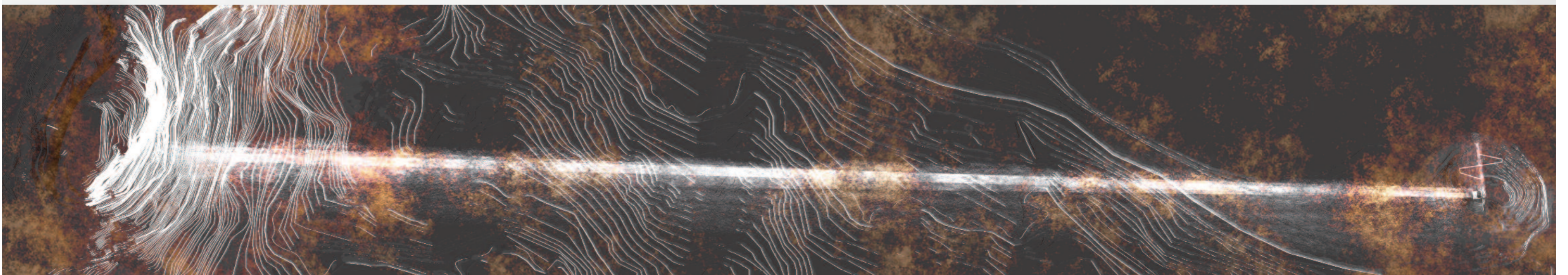

ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ

σπουδαστική ομάδα: Γιάννα Παπαπούλου
Αικατερίνη Ψημμένου

επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αριάδνη Βοζάνη

περίοδος Ιουνίου 2014

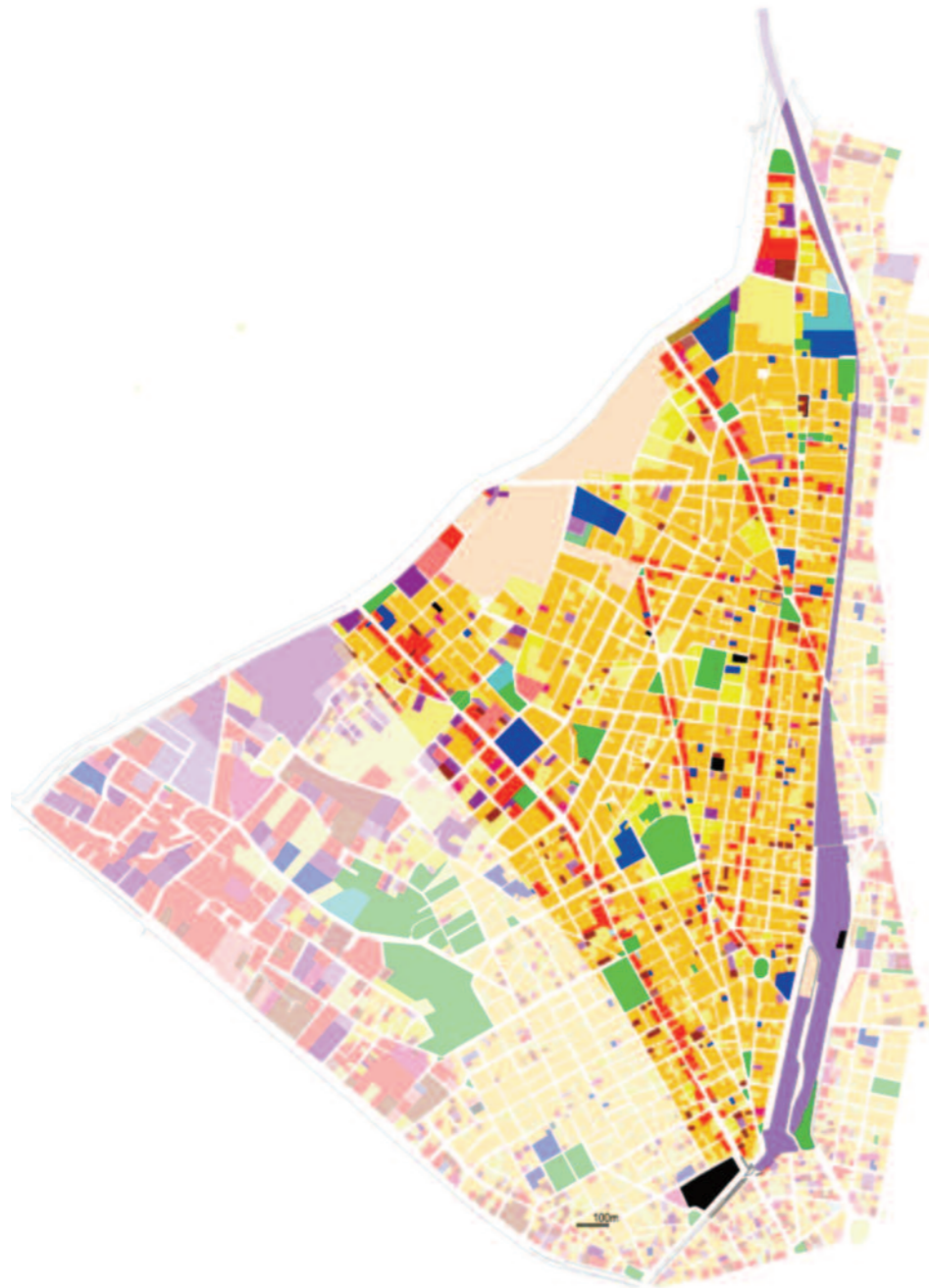
Περιεχόμενα

Η θέση στην πόλη	_5
Ιστορική εξέλιξη της συνοικίας	_9
αρχαιότητα	_9
19ος αιώνας	_10
20ος αιώνας	_11
σύγχρονος Κολωνός	_13
Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης	_15
πρώτη βιωματική προσέγγιση	_15
υφιστάμενη διαμόρφωση λόφου Ιππίου Κολωνού	_17
υφιστάμενη φύτευση	_19
Ο μύθος του Οιδίποδα	_21
Παρέμβαση	_27
θεματική διαδρομή με βάση την τραγωδία “Οιδίπους επί Κολωνών”	_28
δίκτυο φυσικότροπων μονοπατιών / λειτουργία θεάτρου	_36
διαδρομή γρήγορης διέλευσης / σύνδεση με Ακαδημία Πλάτωνος και λόφο Σκουζέ	_38
Ευχαριστίες	_41
Πηγές	_43

01_η θέση στην πόλη

Η συνοικία του Κολωνού εκτείνεται στο χώρο μεταξύ της λεωφόρου Κωνσταντινουπόλεως, της οδού Πλάτωνος και της οδού Τριπόλεως και περιμετρικά γειτνιάζει με τις συνοικίες του Μεταξουργείου, της Ακαδημίας Πλάτωνος, την Κολοκυνθού, τα Σεπόλια και το Λόφο Σκουζέ και ανατολικά βρίσκεται σε επαφή με το Σταθμό Πελοποννήσου και την ευρύτερη περιοχή του Σταθμού Λαρίσης. Βασικός οδικός άξονας για τη συνοικία του Κολωνού είναι η οδός Λένορμαν, η οποία οδηγεί στον Δήμο Περιστερίου, διασχίζοντας την περιοχή του Καπνεργοστασίου και της Κολοκυνθούς και τέμνοντας κάθετα τον ποταμό Κηφισό. Η περιοχή είναι αρκετά πυκνοκατοικημένη με μικρό αριθμό ακάλυπτων χώρων. Συναντάμε χρήσεις γενικής κατοικίας, με το εμπόριο να αναπτύσσεται στις κύριες οδούς Λένορμαν και Σεπολίων, αλλά και σε συλλεκτήριες οδούς, όπως οι οδοί Ιωαννίνων και Αγίου Μελετίου. Τμήμα της συνοικίας αποτελεί και ο λόφος του Ιππίου Κολωνού, τον οποίο εξετάζουμε.

- γενική κατοικία
- αμιγής κατοικία
- χώροι πρασίνου
- εμπόριο
- πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- υπεραστικά ΜΜΜ
- αστικά ΜΜΜ
- διοίκηση
- δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- αθλητισμός
- αποθήκες
- βιομηχανία

_γεωμετρικό ανάλογο

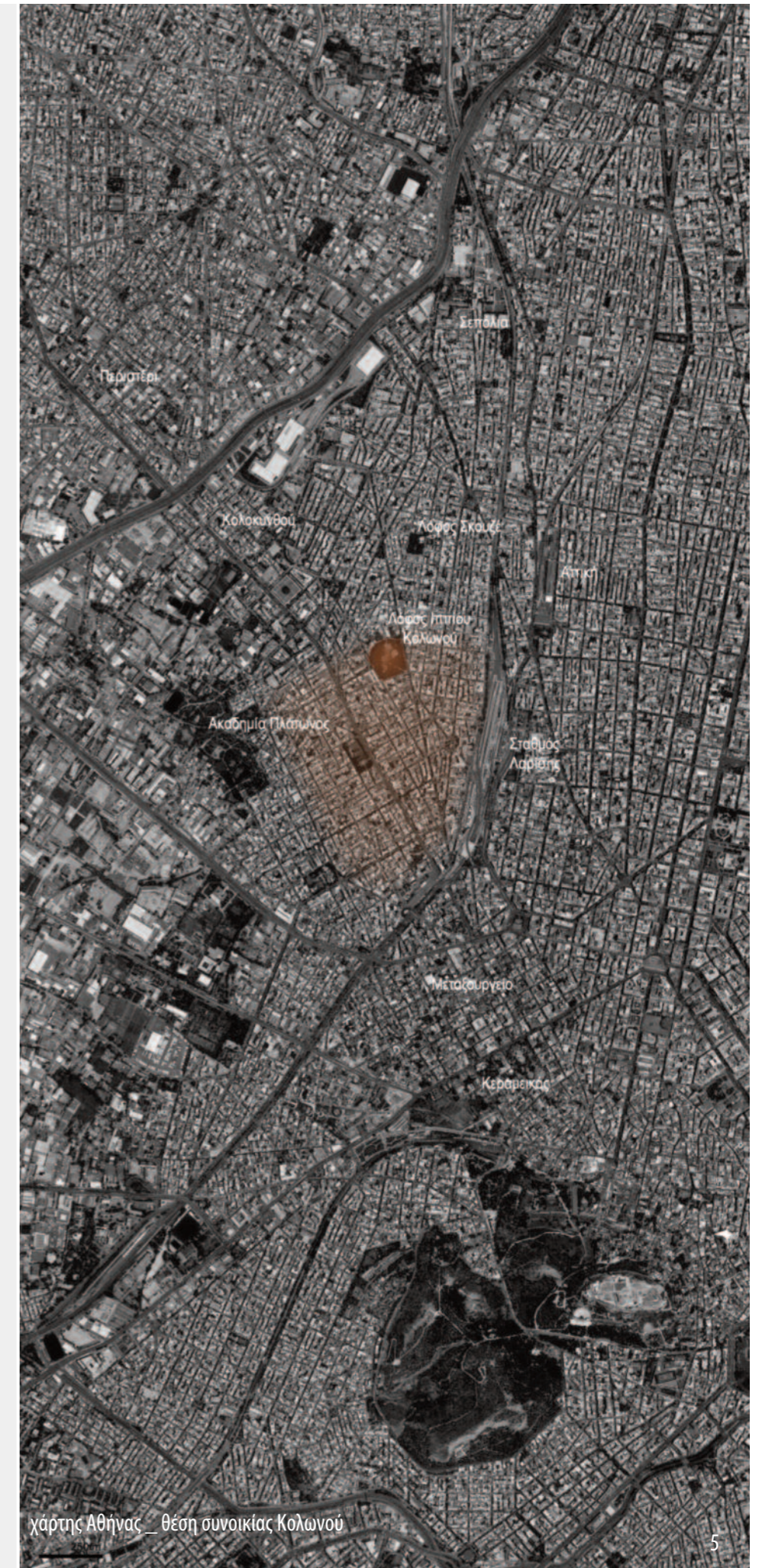
εμπόριο

κοινωνικός εξοπλισμός

χώροι πρασίνου

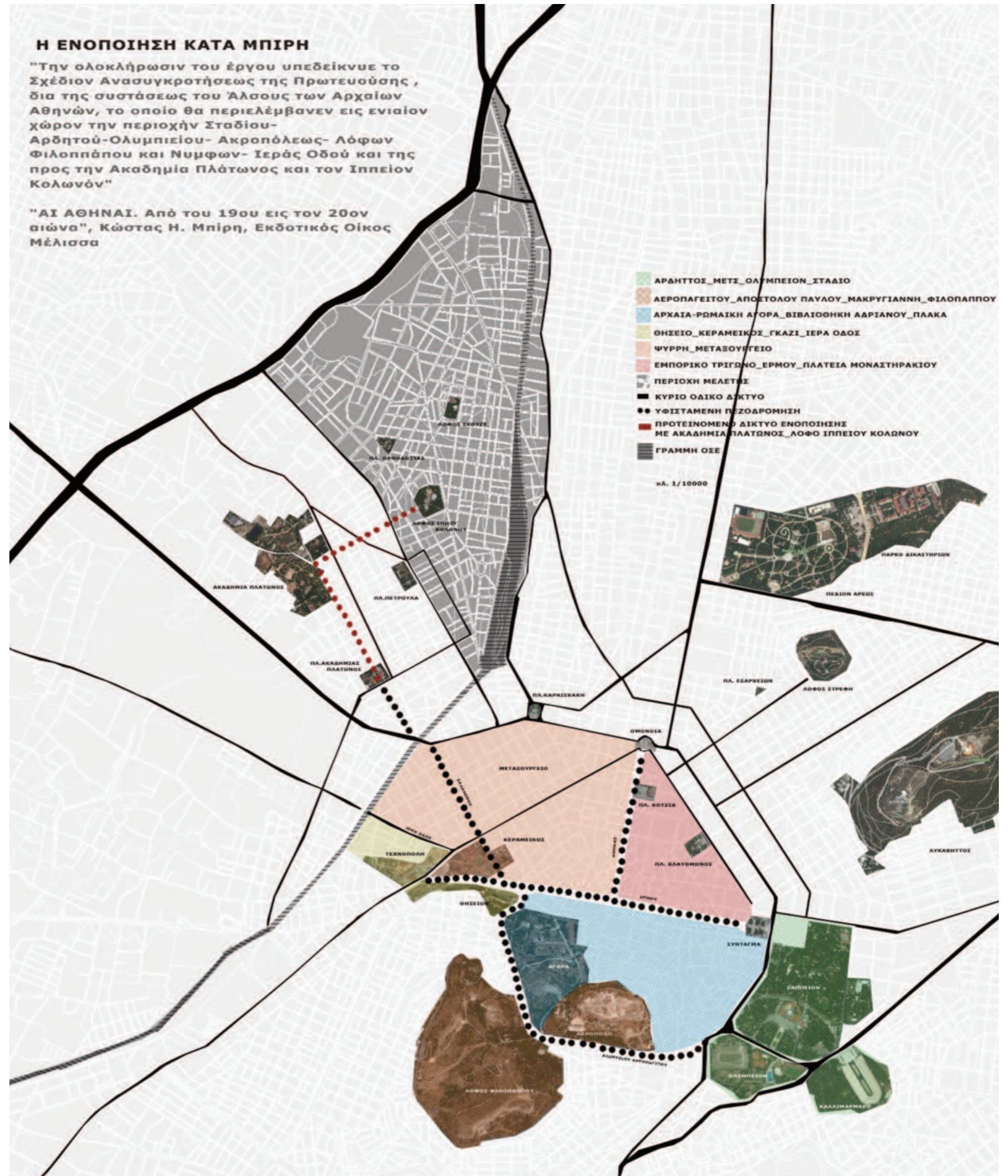

χάρτης Αθήνας _ θέση συνοικίας Κολωνού

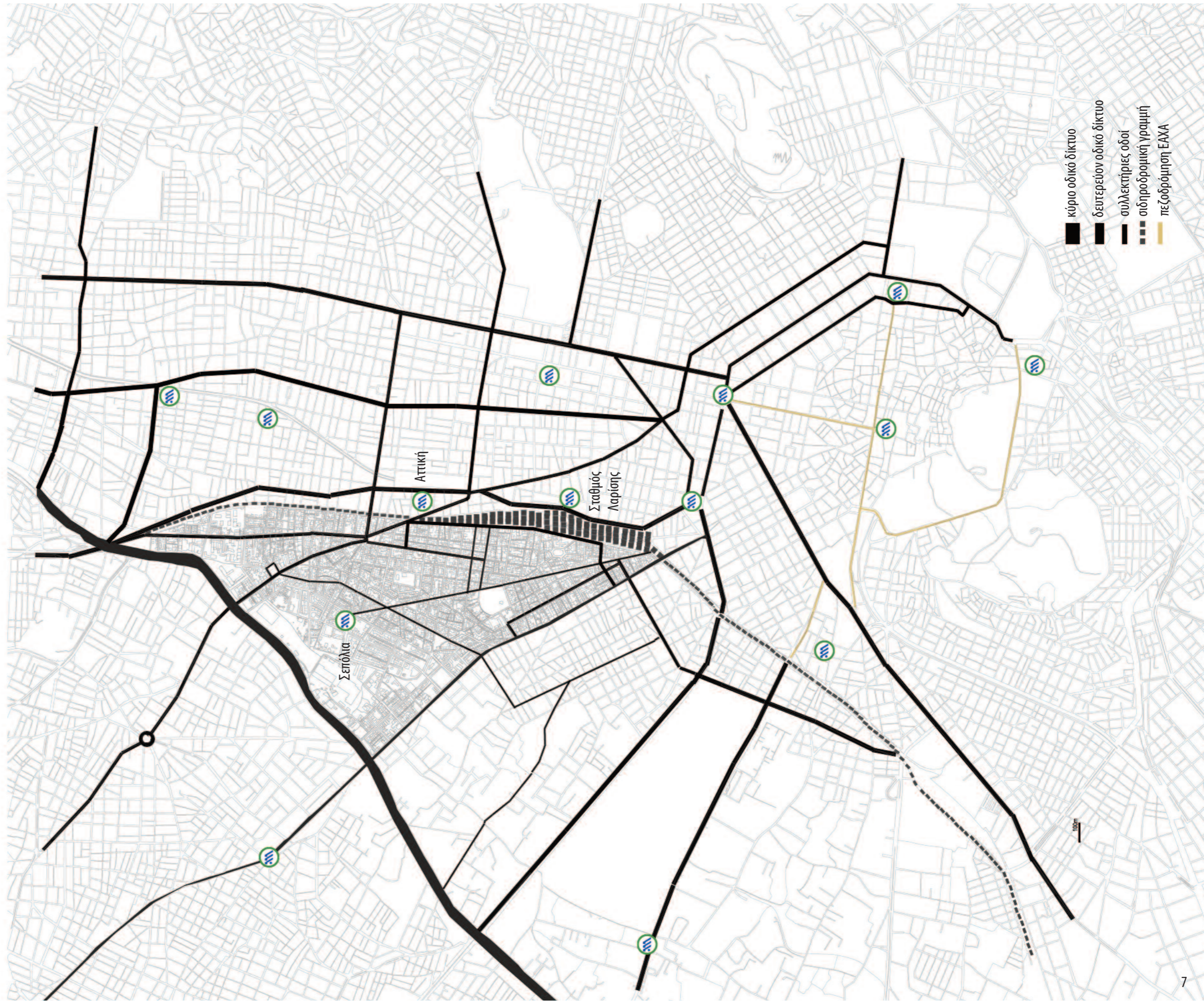
Η ΕΝΟΠΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΜΠΙΡΗ

"Την ολοκλήρωσιν του έργου υπεδείκνυε το Σχέδιον Ανασυγκροτήσεως της Πρωτευούσης, δια της συστάσεως του Άλλου των Αρχαίων Αθηνών, το οποίο θα περιελάμβανεν εις ενιαίον χώρον την περιοχὴν Σταδίου- Αρδητού-Ολυμπίου- Ακροπόλεως- Λόφων Φιλοππάπου και Νυμφων- Ιεράς Οδοῦ και της προς την Ακαδημία Πλάτωνος και τον Ιππιεὺν Κολωνόν"

"ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ. Από του 19ου εις τον 20ον αιώνα", Κώστας Η. Μπίρη, Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα

Ο λόφος, αν και γειτνιάζει με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και χώρους πρασίνου, εντούτοις δεν συμπεριλήφθηκε στο πρόγραμμα ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας (ΕΑΧΑ) που ξεκίνησε το 1998. Μια τέτοια κίνηση όμως είχε προνοηθεί στο "Σχέδιο Ανασυγκρότησης Πρωτευούσης" του Κώστα Μπίρη το 1946.

02_ ιστορική εξέλιξη της συνοικίας

Το όνομα του Κολωνού, που σημαίνει "λόφος", προέρχεται από την ύπαρξη του χαμηλού λόφου του Ιππίου Κολωνού. Κατά την αρχαιότητα ήταν μια περιοχή κατάφυτη από ελαιόδεντρα, κλήματα, δάφνες και άλλα δέντρα στην πεδιάδα του Κηφισού. Ο Κολωνός θεωρούνταν ο πιο αριστοκρατικός δήμος της αρχαίας Αθήνας, δήμος παραποτάμιος που τον διέσχιζε ο ποταμός Κηφισός, που σήμερα έχει υπογειοποιηθεί κάτω από τη λεωφόρο Κηφισού. Μέσα στην κατάφυτη αυτή περιοχή βρισκόνταν οι επαύλεις των πλούσιων Αθηναίων της αρχαιότητας. Κοντά στο λόφο του Κολωνού ήταν το Άλσος της Ακαδημίας και η Σχολή του Πλάτωνα, όπου δίδαξε ο μεγάλος φιλόσοφος. Μεταξύ Ακαδημίας και Κολωνού, ο Πλάτων είχε την κατοικία του και εκεί ήταν και ο τάφος του. Κατά την αρχαιότητα, στον λόφο βρισκόταν ο ναός του Ιππίου Ποσειδώνα, προστάτη του δήμου. Υπήρχε επίσης βωμός της Ιππίας Αθηνάς, τέμενος των Ερινύων, ο τάφος του Οιδίποδα, καθώς και ηρώα του Θηρέα, Πειρίθου και Αδράστου. Η πρώτη μεγάλη καταστροφή του άλσους του Κολωνού χρονολογείται το 265 π.Χ. από εισβολείς κατά την πολιορκεία της Αθήνας. Μετά από αυτήν, η βλάστηση επανήλθε και διατηρήθηκε σε μεγάλο μέρος της μέχρι τα χρόνια της επανάστασης του 1821, όπου μεγάλο μέρος της κάηκε.

Αριστερά: χάρτης οικισμών Αθήνας και Πειραιά κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. Δεξιά: σχεδιάγραμμα της Ακαδημίας Πλάτωνος και του Κολωνού από τον M. Barbie du Bocage, όπου φαίνεται η θέση του τάφου του Πλάτωνα

_19ος αιώνας

Στα νεότερα χρόνια, μαρτυρίες και περιγραφές γνωστών λόγιων φιλελλήνων μας δίνουν μια εικόνα της περιοχής και του λόφου πολύ διαφορετική από τη σημερινή. Ο Γερμανός αρχαιολόγος Ludwig Ross, που επισκέφτηκε την Αθήνα στα 1832-33, δίνει μια εύγλωττη περιγραφή του Κολωνού στις "Αναμνήσεις" του:

"Ο Κολωνός είναι ένας χαμηλός λόφος στην απόσταση απ' την πόλη που δίνει ο Θουκυδίδης - 10 στάδια - με μια ωραία ασυνήθιστη θέα, κατά το δειλινό, προς την πόλη, την Ακρόπολη, ολόκληρη την παραλία του ακρωτηρίου Κόλλια, ως κάτω τον Πειραιά και πάνω από αυτόν, με φόντο τη βαθυγάλαξη θάλασσα, την Αίγινα και, στο βάθος, τις μαλακά αναδύμενες ακτές της Αργολίδας."¹

Επιπλέον, κατά τον 19ο αιώνα τοποθετούνται στον λόφο, προς τιμήν των δυο φιλελλήνων αρχαιολόγων Καρόλου Μύλλερ και Καρόλου Λένορμαν, δυο μαρμάρινα μνημεία στα πρότυπα των αρχαίων ελληνικών ταφικών μνημείων. Τα δυο μνημεία αυτά σήμερα έχουν αντικατασταθεί με αντίγραφα, καθώς τα πρωτότυπα καταστράφηκαν.

χάρτης του Kaupert 1870

Αναμνήσεις και Ανακοινώσεις από την Ελλάδα (1832 - 1833), Λουδοβίκος Ρος, Εκδόσεις Τολίδη, Αθήνα, 1976

Στις αρχές του 20ου αιώνα, ο Κολωνός εμφανίζεται ως μια φτωχή συνοικία με λίγα σπίτια και κυρίως χωράφια. Στη συνέχεια πήρε το χαρακτήρα εργατικής συνοικίας, καθώς κατοικήθηκε από ανθρώπους που δούλευαν στα γειτονικά εργοστάσια (Καπνεργοστάσιο, εργοστάσιο υφαντουργίας του Λαναρά, ΒΙΟ) και στο Σταθμό Λαρίσης. Το 1924 έχουμε την πρώτη αξιοποίηση του λόφου, όταν το Υπουργείο Παιδείας παραχωρεί άδειες σε τραυματίες της Μικρασιατικής εκστρατείας για εκμετάλλευση. Στήνονται έτσι τρία μικρά αναψυκτήρια, εκ των οποίων μόνο το ένα παρέμεινε στη συνέχεια, και το 1927 ο ιδιοκτήτης του οικοδομεί στη θέση του το πρώτο κτίσμα πάνω στο λόφο, ένα πολιτιστικό κέντρο ψυχαγωγίας. Το κέντρο αυτό ψυχαγωγεί τους κατοίκους της περιοχής και όχι μόνο καθ' όλο το διάστημα του μεσοπολέμου 1930-40. Το κτίσμα αυτό διατηρείται και σήμερα με διαφορετικό χαρακτήρα, ως αναψυκτήριο.

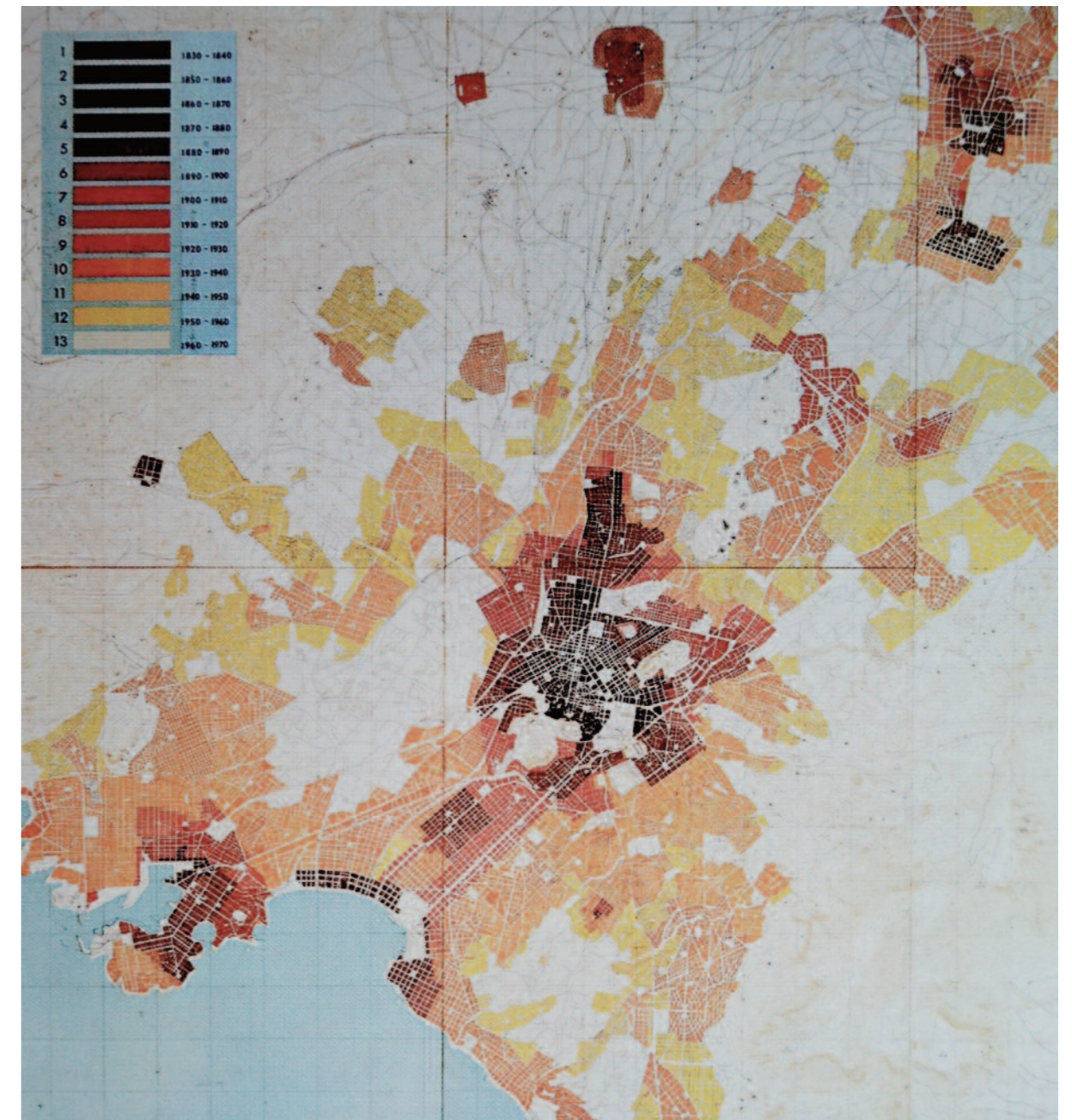
Όψεις του λόφου του Ιππίου Κολωνού στις αρχές του 20ου αιώνα

Ο Κολωνός σήμερα είναι μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή, η οποία λόγω της ανοικοδόμησης των δεκαετιών του 1960 και του 1970, μέσω του συστήματος της αντιπαροχής, άλλαξε ραγδαία αρχιτεκτονική φυσιognωμία. Το 1986 κατασκευάζεται στη βορειοανατολική πλαγιά του λόφου ένα λιθόκτιστο ανοιχτό θέατρο που ανήκει στο Δήμο Αθηναίων, το οποίο όμως σήμερα είναι περικλειστο και χρησιμοποιείται σπάνια.

Αριστερά: χάρτης Αθήνας 1930

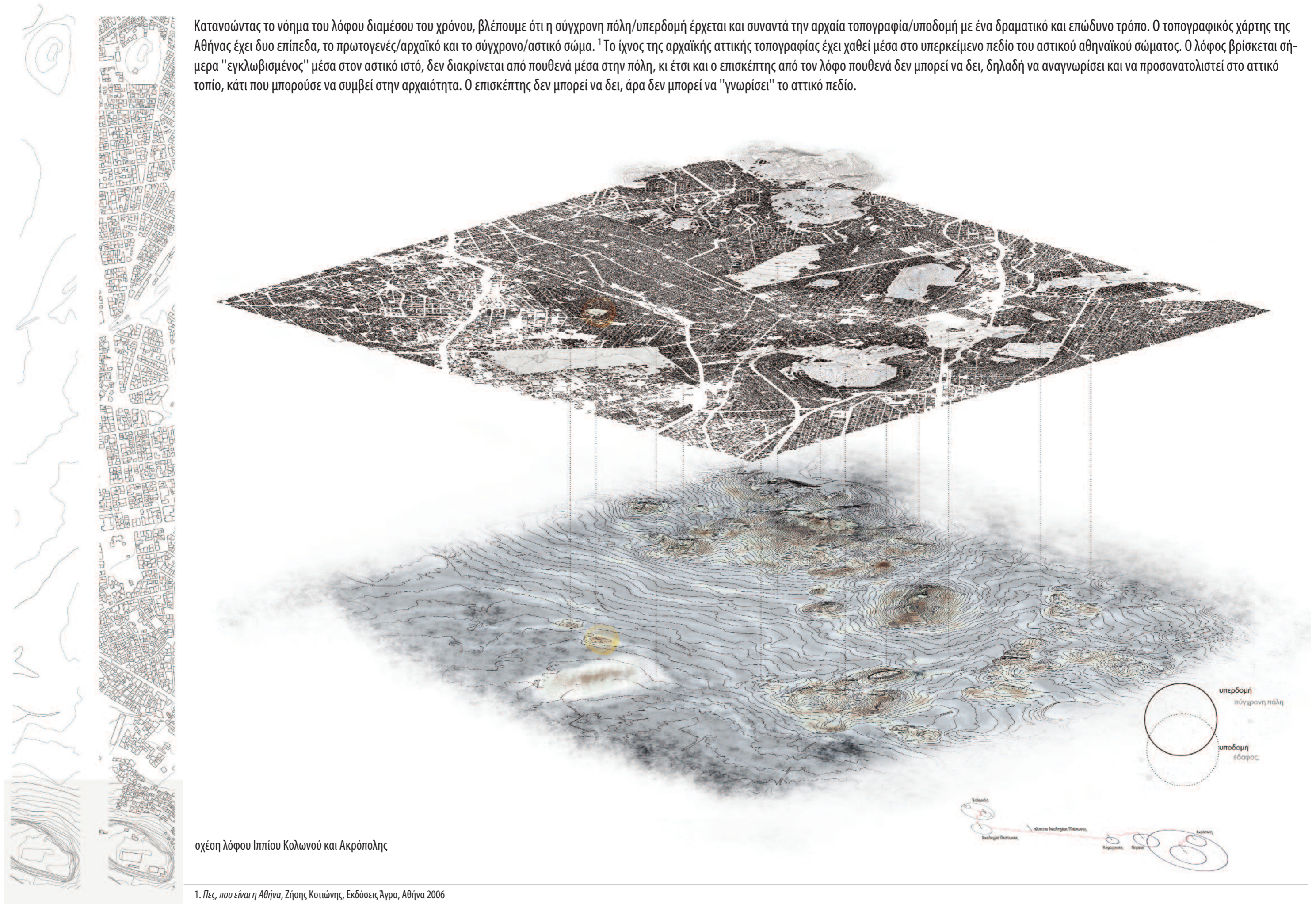
Δεξιά: ιστορικό της επέκτασης του σχεδίου πόλης της Αθήνας μέχρι το 1970

_σύγχρονος Κολωνός

Κατανοώντας το νόημα του λόφου διαμέσου του χρόνου, βλέπουμε ότι η σύγχρονη πόλη/υπερδομή έρχεται και συναντά την αρχαία τοπογραφία/υποδομή με ένα δραματικό και επώδυνο τρόπο. Ο τοπογραφικός χάρτης της Αθήνας έχει δυο επίπεδα, το πρωτογενές/αρχαϊκό και το σύγχρονο/αστικό σώμα. ¹ Το ίχνος της αρχαϊκής αττικής τοπογραφίας έχει χαθεί μέσα στο υπερκείμενο πεδίο του αστικού αθηναϊκού σώματος. Ο λόφος βρίσκεται σήμερα "εγκλωβισμένος" μέσα στον αστικό ιστό, δεν διακρίνεται από πουθενά μέσα στην πόλη, κι έτσι και ο επισκέπτης από τον λόφο πουθενά δεν μπορεί να δει, δηλαδή να αναγνωρίσει και να προσανατολιστεί στο αττικό τοπίο, κάτι που μπορούσε να συμβεί στην αρχαιότητα. Ο επισκέπτης δεν μπορεί να δει, άρα δεν μπορεί να "γνωρίσει" το αττικό πεδίο.

σχέση λόφου Ιππίου Κολωνού και Ακρόπολης

1. Πετ, που είναι η Αθήνα, Ζήσης Κοτιώνης, Εκδόσεις Άγρα, Αθήνα 2006

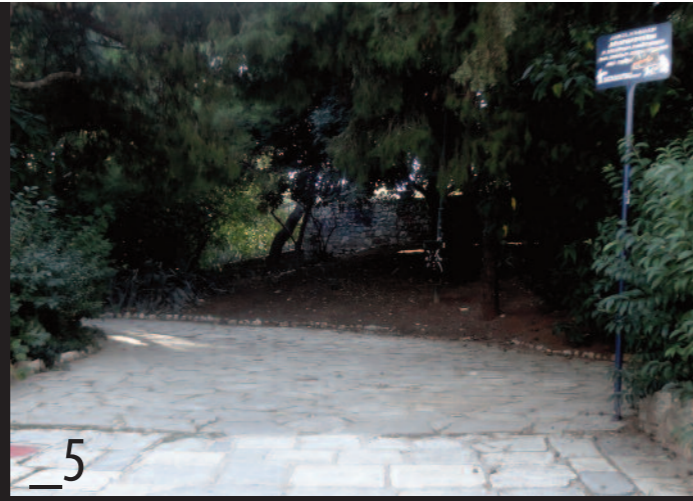
03_ ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

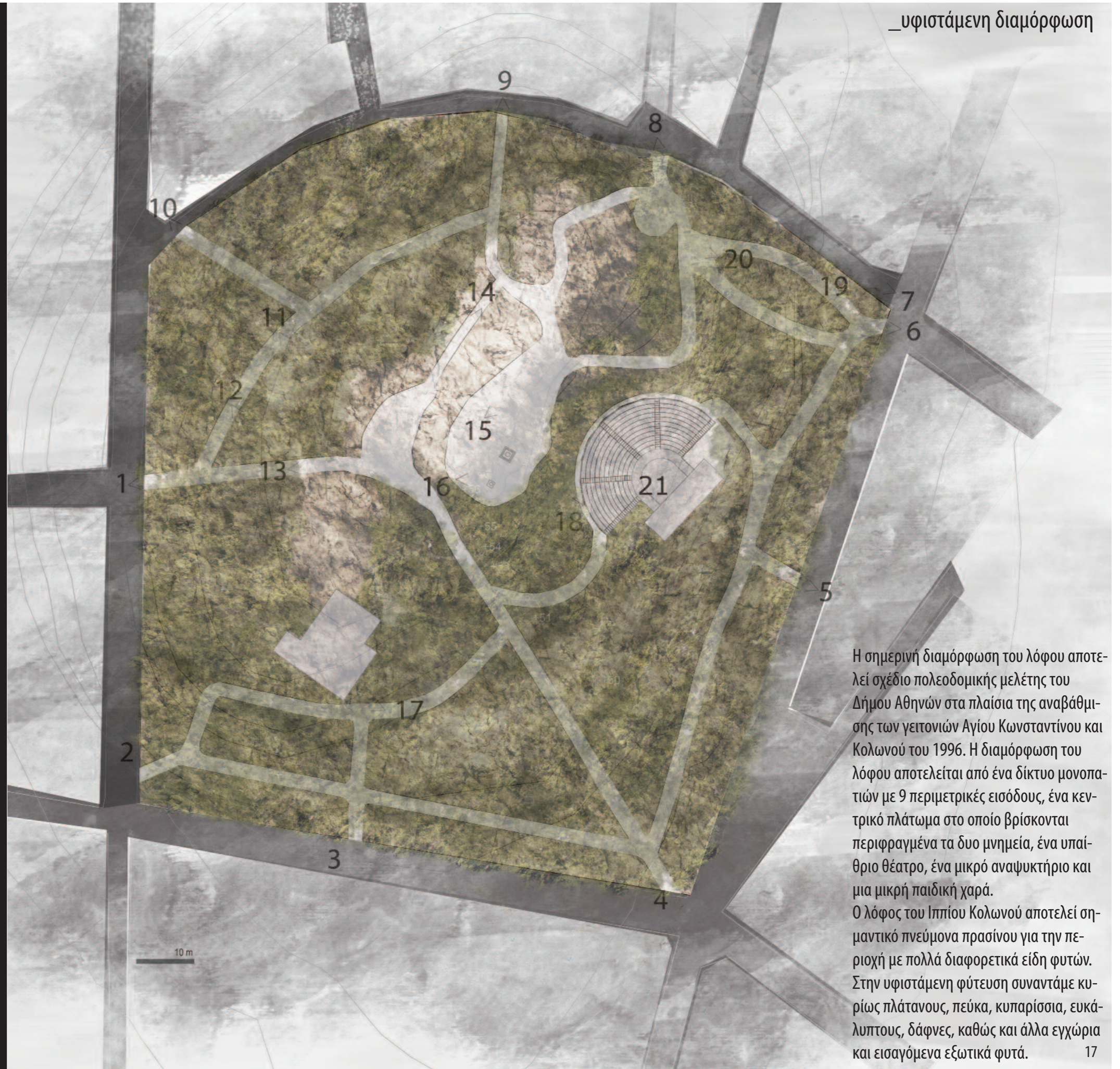
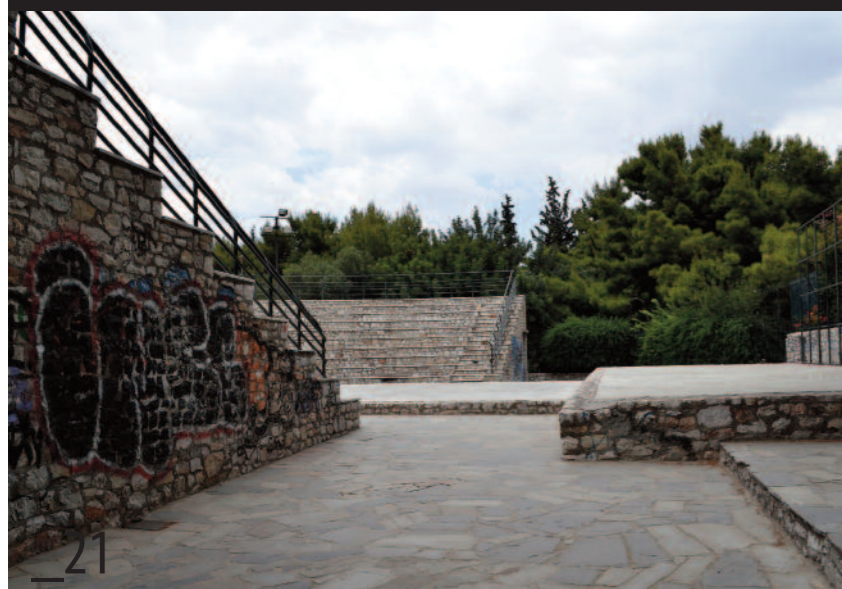
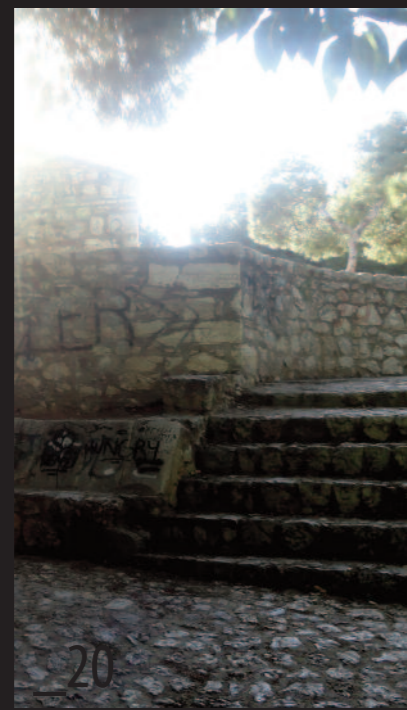
Ο λόφος είναι προσβάσιμος από τους σταθμούς μετρό Σεπολίων, Αττικής και Σταθμό Λαρίσης και με λεωφορείο από την πλατεία Ομονοίας. Ξεκινώντας από την Ακαδημία Πλάτωνος, ο επισκέπτης φτάνει στο λόφο του Ιππίου Κολωνού σε 10' μέσω της οδού Τριπόλεως. Ακολουθώντας μετά την οδό Πρεβέζης, βρίσκεται σε 10' στο λόφο Σκουζέ. Ο λόφος βόρεια και δυτικά περιβάλλεται από πεζόδρομο. Περιβάλλεται κυρίως από κατοικίες, εκτός από τη δυτική του πλευρά, όπου υπάρχουν σχολικές εγκαταστάσεις.

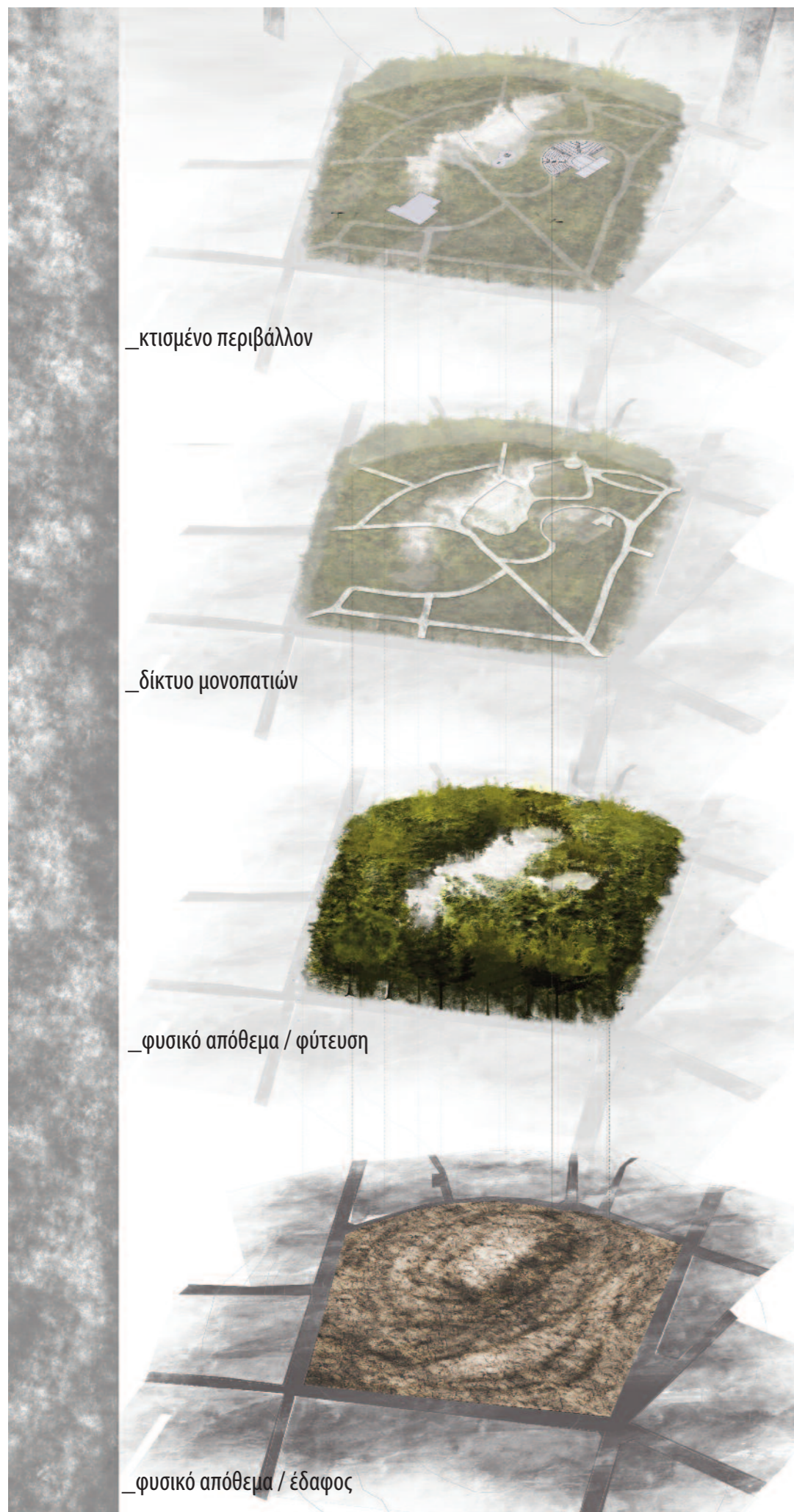
_πρώτη βιωματική προσέγγιση

_Ακαδημία Πλάτωνος

_κτισμένο περιβάλλον

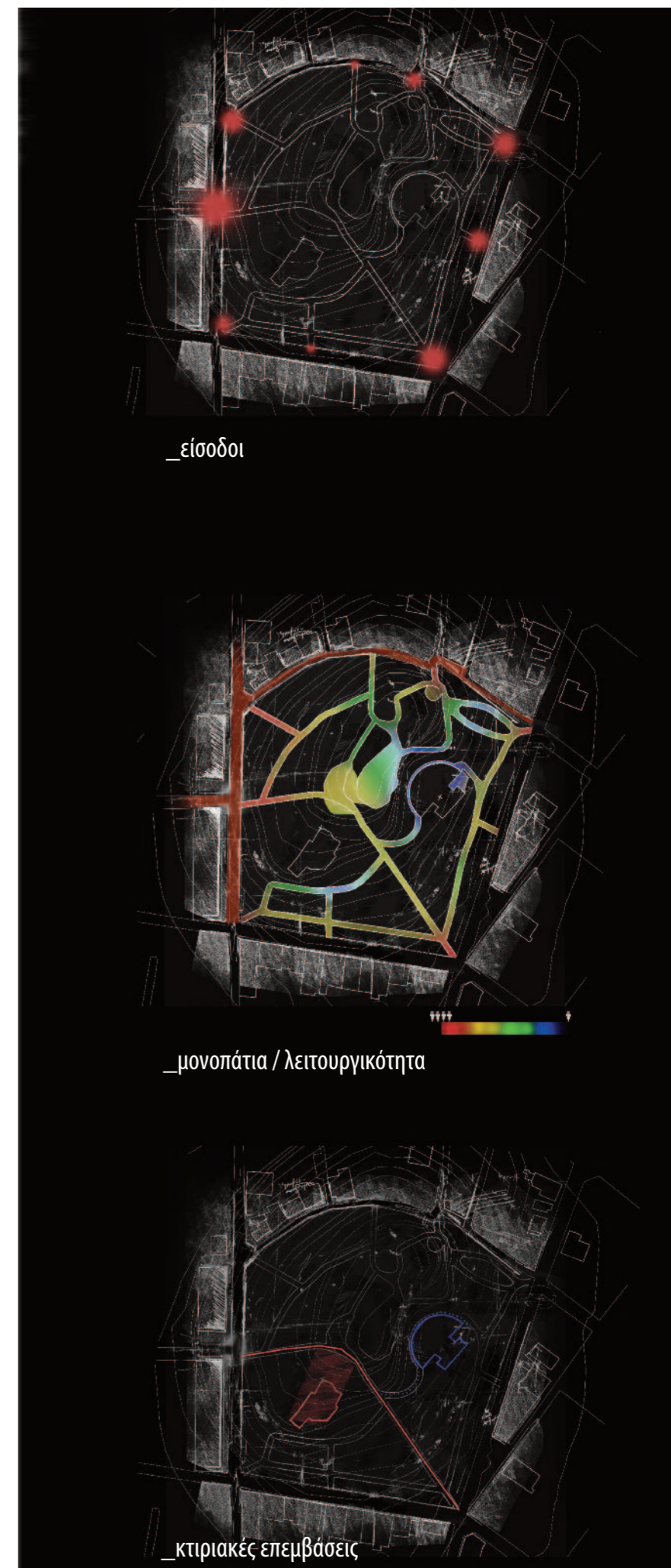
_δίκτυο μονοπατιών

_φυσικό απόθεμα / φύτευση

_φυσικό απόθεμα / έδαφος

Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού, ενώ βρίσκεται πολύ κοντά στην Ακαδημία Πλάτωνος και στον λόφο Σκουζέ και υπάρχει οπτική σύνδεση, δεν συνδέεται επαρκώς με τους δυο αυτούς τόπους. Η οδός Λένορμαν αποτελεί σκληρό όριο ανάμεσα στην Ακαδημία Πλάτωνος και το λόφο του Ιππίου Κολωνού. Η οδός Ιωαννίνων, η οποία αποτελεί τον κεντρικό οδικό άξονα της περιοχής, τη διασχίζει χωρίς να ενώνει τα τρία αυτά σημεία. Επιπλέον, ενώ η περιοχή του Κολωνού γενικότερα εξυπηρετείται από τρεις σταθμούς μετρό (Σεπόλια, Αττική, Σταθμός Λαρίσης) και από λεωφορεία που συνδέουν την περιοχή με το κέντρο της Αθήνας, η πρόσβαση στο λόφο από τους σταθμούς δεν γίνεται εύκολα, καθώς απουσιάζει η διαμόρφωση ενός ενιαίου δικτύου σύνδεσης μεταξύ τους (στην περίπτωση των σταθμών Σεπολίων και Αττικής) ή διακόπτεται από τις σιδηροδρομικές γραμμές (στην περίπτωση του σταθμού Λαρίσης).

Ο λόφος αποτελεί σημείο αναφοράς και εκτόνωσης για τους κατοίκους της περιοχής, αλλά η υφιστάμενη διαμόρφωση δεν επιτρέπει στον επισκέπτη να προσανατολιστεί σε σχέση με το λόφο και την πόλη. Η εκτόνωση της καθημερινής ζωής των κατοίκων Παρ' όλο που υπάρχουν οι προϋποθέσεις για διείσδυση του κόσμου στο εσωτερικό του λόφου μέσω των 9 εισόδων, περιορίζεται στις παρειές του λόφου και στον περιμετρικό πεζόδρομο, καθώς το υφιστάμενο δίκτυο μονοπατιών είναι αρκετά δαιδαλώδες, μη επιτρέποντας την διείσδυση των δραστηριοτήτων στον πυρήνα του. Επίσης, το υπαίθριο θέατρο που υπάρχει στον λόφο είναι αποκομμένο από την καθημερινή περιήγηση μέσα στο δίκτυο των μονοπατιών, υπονομεύοντας την ανάδειξη του λόφου ως χώρου υπερτοπικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Τέλος, στη σημερινή διαμόρφωση λείπει το στοιχείο μιας επιπλέον ανάγνωσης και ανάδειξης του τόπου με βάση την ιστορική και μυθολογική του σημασία.

_είσοδοι

_μονοπάτια / λειτουργικότητα

_κτιριακές επεμβάσεις

πλάτανος
platanus officinalis

πέυκο
pinus halepensis

κοπαρίσσι
cupressus sempervivens

ευκάλυπτος
eucalyptus camaldulensis

ελιά
olea europaea

μουριά
morus nigra

κουτσουπιά
cercis siliquastrum

συκιά
figus carica

σχίνος ή ψευδοπιπεριά
scinus molle

κισσός
hedera helix

μπουκαμβίλια
bougainvillea

δάφνη
nerium oleander

αγγελική
pittosporum tobira

λαντάνα
lantana camara

λιγούστρο
ligustrum vulgare

ιουστίτσια
justicia adhatoda

αθάνατος
agave americana

άκανθος
acanthus mollis

04_ ο μύθος του Οιδίποδα

Η μυθολογική σημασία του λόφου αναφέρεται στην τραγωδία του Σοφοκλή "Οιδίπους επί Κολωνών". Το έργο αυτό αποτελεί τη συνέχεια της τραγωδίας "Οιδίπους Τύραννος" και διαδραματίζεται στον Κολωνό. Αναφέρεται στην εκπλήρωση της τραγικής μοίρας του Οιδίποδα, ο οποίος καταφθάνει γέρος και τυφλός στον Κολωνό μαζί με τις κόρες του.

Ο Οιδίπους, ο τυφλός και εξόριστος πρώην βασιλιάς της Θήβας, φτάνει μετά από περιπλάνηση στον Αθηναϊκό δήμο του Ιππίου Κολωνού, μαζί με την κόρη του Αντιγόνη, η οποία του περιγράφει που βρίσκεται. Κάθεται σ' ένα βράχο μέσα στο ιερό άλσος των Ευμενίδων και ανακαλύπτεται από κάποιο κάτοικο, που τον διώχνει. Εκείνος αρνείται να φύγει επικαλούμενος χρησμό, σύμφωνα με τον οποίο το μέρος αυτό θα είναι ο τόπος της τελικής του ανάπαυσης. Στο μεταξύ έρχεται εκεί και η Ισμήνη, η άλλη κόρη του Οιδίποδα. Ο Κολωνιάτης συγκεντρώνει τους γέροντες του τόπου (χορός), οι οποίοι αρχικά λυπούνται τον Οιδίποδα, αλλά μόλις καταλαβαίνουν ποιος είναι, τρομοκρατούνται και τον διατάζουν να φύγει. Εκείνος επικαλείται την Αθηναϊκή φιλοξενία και ζητά να συναντήσει τον βασιλιά της πόλης, Θησέα. Ο Θησέας φτάνει κ ο Οιδίπους του ζητά προστασία όσο ζει και ταφή όταν πεθάνει. Ο Θησέας του τα υπόσχεται.

Έρχεται ο Κρέων, ο βασιλιάς της Θήβας, και μετά την αποτυχία του να πείσει τον Οιδίποδα να τον ακολουθήσει στη Θήβα, απαγάγει τις κόρες του και ετοιμάζεται να πιάσει κι εκείνον. Με την επέμβαση του Θησέα, ο Κρέων αναγκάζεται να αποκαλύψει πού κρατά τις κοπέλες. Μετά από λίγο επιστρέφει μαζί με την Αντιγόνη και την Ισμήνη. Στην Αθήνα φτάνει ως ικέτης ο γιος του Οιδίποδα, Πολυνείκης, που επιθυμεί να δει τον πατέρα του και να ζητήσει τη βοήθειά του. Ο Οιδίπους αρνείται και τον διώχνει ρίχνοντας του φοβερή κατάρα.

Τότε ακούγεται κεραυνός και ο Οιδίπους καταλαβαίνει πως το τέλος πλησιάζει. Ξεκινά για εκεί όπου θα συναντήσει το θάνατο μαζί με τον Θησέα και τις κόρες του. Τις αποχαιρετά και προχωρά μαζί με τον Θησέα, που είναι ο μόνος που πρέπει να γνωρίζει τον τόπο ταφής του. Οι κόρες του θρηνούν το χαμό του πατέρα τους, αλλά ο Θησέας τους υπόσχεται κάθε φροντίδας για το μέλλον.

Ο Οιδίποδας είναι ένας τυφλός που γνωρίζει το πεπρωμένο του, δεν βλέπει δια μέσου της οπτικής μηχανής του ματιού, βλέπει όμως ως Οιδίποδας εκ του "οίδα" που σημαίνει γνωρίζω και κατευθύνεται συνεχώς προς ένα αδιόρατο για τους άλλους πεπρωμένο.

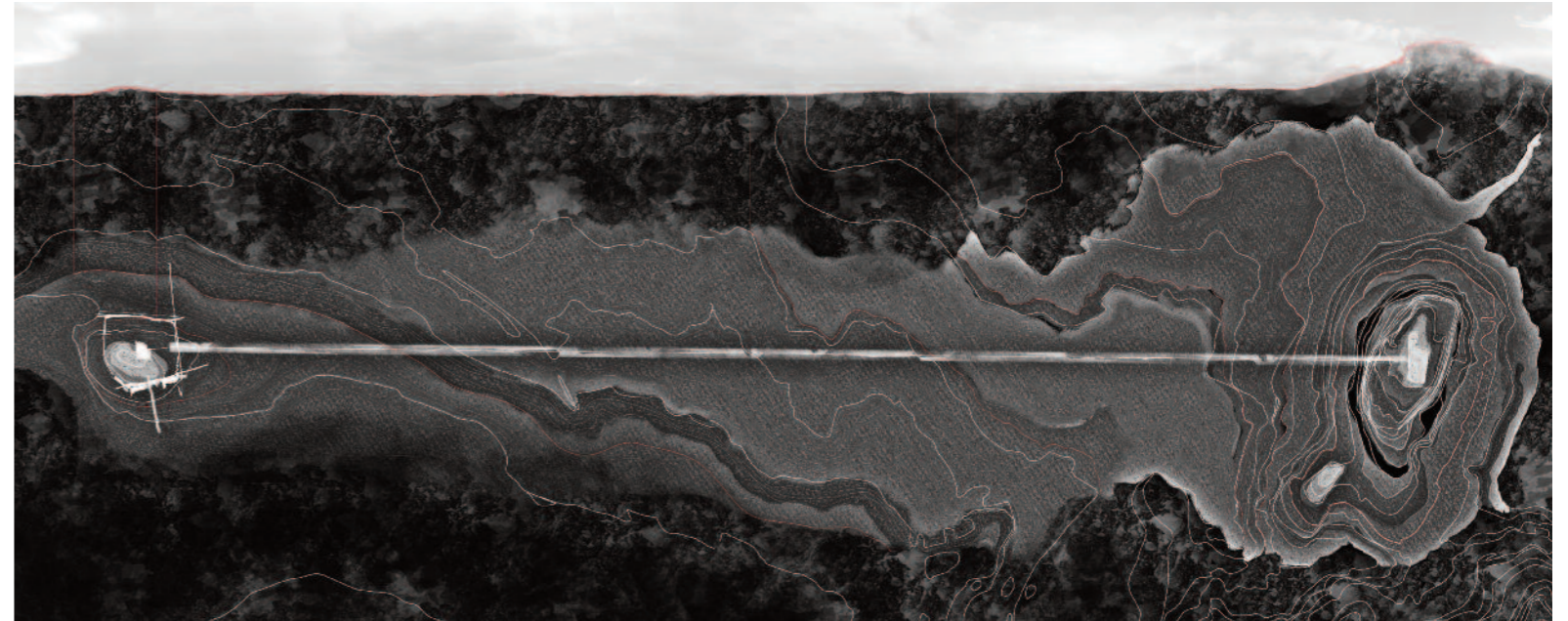
Μύθος Οιδίποδα
τυφλός
εξόριστος πρώην βασιλιάς
περιπλάνηση
περιγραφή
Ξένος
φιλοξενία
χρησμός
θάνατος
χθόνια κατάληξη
πεπρωμένο
"οίδα"
_γνωρίζω

Μέσω της τραγωδίας μπορούμε να δούμε τα νοήματα που προσδίδονται στο λόφο, όπου ο λόφος εγγράφεται:

- ως ο **"τόπος υποκείμενο"**³, ο τόπος δηλαδή από τον οποίον κανείς μπορεί να 'δει' και να μιλήσει για την Αθήνα και τον Λόφο της Ακρόπολης.

Ο Οιδίποδας, καταφθάνοντας στο λόφο, εξαιτίας της τυφλότητας του ανακαλύπτει τον τόπο μέσω του λόγου κ της αφήγησης. Συγκεκριμένα, η Αντιγόνη στρέφοντας το βλέμμα προς την πόλη κ τα τείχη της Αθήνας, προσανατολίζει τον Οιδίποδα ως προς το που βρίσκεται χωρικά μέσα στο αττικό πεδίο. Αργότερα ο χορός θα περιγράψει την τοπιογραφία του λόφου και της Αθήνας. Ο Οιδίποδας βιώνει το φυσικό κάλλος του τοπίου μέσω του λόγου και των άλλων αισθήσεων που αντικαθιστούν το βλέμμα.

Επομένως, πρόκειται για έναν τόπο από τον οποίον κανείς απευθύνεται στην πόλη, όπως ο τυφλός Οιδίποδας, που χωρίς να μπορεί να την δει, την 'γνωρίζει'. Ο Σοφοκλής χρησιμοποιεί συχνά λογοπαίγνια με τη λέξη "οίδα" που σημαίνει "γνωρίζω". Η έννοια αυτή της "τυφλότητας" μπορεί να μεταφερθεί στη σύγχρονη πραγματικότητα μέσω της χωρικής απόκρυψης του λόφου από την πόλη, καθώς η θέαση από και προς τον λόφο της Ακρόπολης είναι σήμερα αδύνατη λόγω του όγκου των πολυκατοικιών της αστικής ανάπτυξης. Το λογοπαίγνιο αυτό (δεν βλέπω αλλά γνωρίζω) σήμερα μεταλλάσσεται σε μια σχέση όπου το "δεν γνωρίζω" είναι επακόλουθο του "δεν βλέπω". Η πόλη και οι κάτοικοι-επισκέπτες αγνοούν σήμερα τον λόφο Κολωνού που βρίσκεται εγκλωβισμένος και 'κρυμμένος', ασύνδετος από τους άλλους αρχαιολογικούς και μυθικούς τόπους της Αθήνας.

- ως **"οριζόντιο και κατακόρυφο κατώφλι"**³

Στην τραγωδία ο λόφος και η ευρύτερη περιοχή του Κολωνού αναφέρεται ως "χαλκόστρωτο κατώφλι"¹, αλλά και "κατακόρυφο κατώφλι"². Πέραν της γεωγραφικής του θέσης (στα όρια του άστεως και της μεσόγαιας) σε σχέση με την πόλη της Αθήνας, ο λόφος αποτελεί ένα είδος συνόρου ανάμεσα στους θεούς του Κάτω Κόσμου και τους Ολύμπιους θεούς. Είναι ο τόπος δια μέσου του οποίου Οιδίποδας θα περάσει στον Άδη. Επιπλέον, ο λόφος στην τραγωδία αποτελεί το "μεταβατικό στάδιο" από όπου ένας επισκέπτης-ξένος εισέρχεται στη πόλη της Αθήνας. Ο λόφος παραμένει δίπλα και 'έξω' από το κέντρο της πόλης και σήμερα. Η περιοχή του Κολωνού κατοικείται από πολλούς μετανάστες, δίνοντάς μας αφορμή να αναλογιστούμε την έννοια του ξένου, της φιλοξενίας και της προκατάληψης προς την ετερότητα στη σύγχρονη πραγματικότητα.

1. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος στ. 57, σελ. 54

2. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος, στ. 1590, σελ. 172

3. Το μητροπολιτικό κέντρο - Πατήσια - Η περιοχή των πατησιών ως δύναμη πλέγμα διασύνδεσης τόπων, Αριάδνη Βοζάνη

Μα κάθισμα, παιδί μου, κάπου αν θωρείς,
είτε σε κάποιο μέρος συχνοπάτητο,
είτε σε κάποιο άλσος, π' ανήκει στους θεούς,
σταμάτα με και βάλε καλά κει να καθίσω,
να κατατοπισθούμε πού βρισκόμαστε,
γιατ' ήρθαμε, σαν ξένοι, να μάθουμ' απ' τους
ντόπιους,
και όποια θα μας πούνε να κάνουμε έπειτα.
Πατέρα μου, Οιδίποδα, πολύ δυστυχισμένε,
τα τείχη, που τριγύρω την πόλη περιζώνουν,
καθώς μου λεν τα μάτια, είναι ξέμακρα από δω,

κι είν' ιερός ο τόπος, όπως συμπεραίνω,
γιατί γεμάτος είναι μ' ελιές, αμπέλια, δάφ-
νες,
και μέσα σ' όλον τούτον φτερουγίζοντας
πυκνά τ' αηδόνια κελαδούν γλυκά.
Κι εδώ στην πέτρα κάτσε την απελέκητη
γιατί, σαν γέρος που 'σαι, μακροπερπάτη-
σες.¹

... Και όταν είχε φτάσει στον δρόμο προς τα κάτω,
που 'ναι στη γη φτιαγμένος με σκαλιά χάλκινα..
στ. 1590 - 1591
Ταλαίπωρε, τώρα,
που ξεκούραστα έχεις καθίσει,
μίλησε μας, ποιος είσαι;
Κι είσαι ποιος που τραβιέσαι
με πολλές συμφορές;
Η δική σου πατρίδα ποια είναι
θα μπορούσα να μάθω;
... Από ποια γενιά είσαι, ξένε,
ο πατέρας σου, πες μας, ποιος ήτανε;²

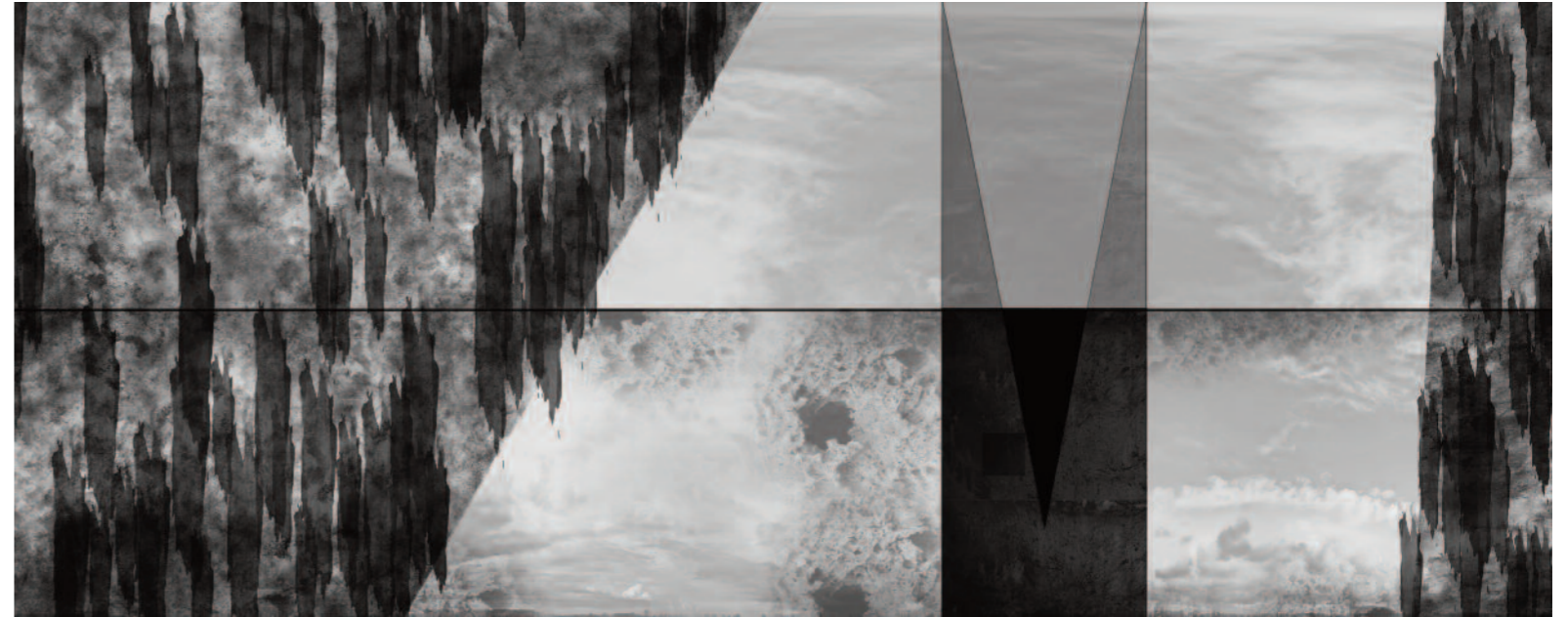
Μα ποιος φιλία τέτοιου άνδρα θα 'διωχνε;
Και πρώτα είναι σε τούτον η υποδοχή
στους ξένους η δημόσια, πάντα που είναι
σ' εμάς,
και έπειτα φτασμένος ικέτης των θεών
καλό στη χώρα δίνει και σ' εμέ φόρο τρανό.
Και τούτα εκτιμώντας ποτέ εγώ δεν θα διώξω
την εύνοια ετούτου, μα θα δεχθώ στη χώρα.
Κι αν είναι χαρά στον ξένο για να μένει εδώ,
φρουρό θα βάλω εσένα να τον προστατεύεις,
είτε χαρά σου είναι μ' εμένα να προχωρείς,
δικαίωμα σου δίνω από αυτά να κάνεις
αφού σκεφθείς, Οιδίποδα, κι έτσι σε συντρέχω.³

1. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος στ. 8-21, σελ. 51-53
2. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος, στ. 203-215, σελ. 67-69
3. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος, στ. 632-642, σελ. 99-101

- ως τόπος "ιερός" ²

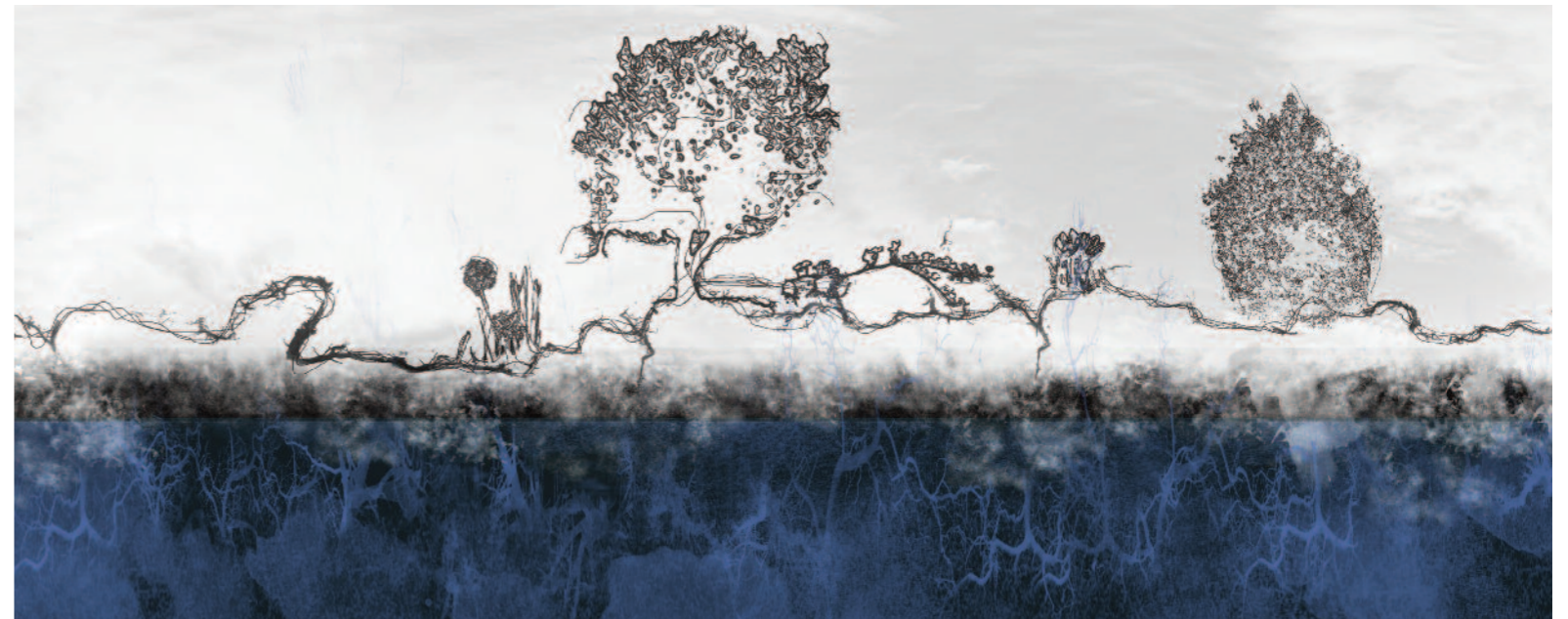
Στον λόφο περιγράφεται από την αρχή της τραγωδίας, ένα είδος διαίρεσης μεταξύ μιας άβατης ζώνης – ιερό άλσος- και ενός προσιτού χώρου. Επιπλέον υπήρχε νέα είδος 'ιερού περάσματος' στον κάτω κόσμο, από το οποίο θα εξαφανιστεί ο Οιδίποδας στο τέλος της τραγωδίας. Ο ναός του Ποσειδώνα και τα ηρώα που βρίσκονταν εκεί στην αρχαιότητα συμβάλλουν στον χαρακτηρισμό του λόφου ως τόπο ιερό. Ο λόφος σήμερα βιώνεται στην καθημερινότητά του αποκομμένος από την ιερότητα που τον χαρακτήριζε διαμέσου του χρόνου, καθώς υπάρχει άγνοια για την ιστορία και μυθολογία του τόπου. Ο λόφος παραμένει αφανής και κρυφός μέσα στην πυκνή και αφρόντιστη γειτονιά του σύγχρονου Κολωνού, θυμίζοντας με ανεστραμμένο ίσως τρόπο αυτό το "ανέγγιχτο και ακατοίκητο" που επικαλείται ο αρχαίος κάτοικος μέσα στο έργο αναφερόμενος στο ιερό άλσος.

- ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ²

Σε ένα από τα γνωστότερα χορικά σχετικά με την φυσιογνωμία του αττικού τοπίου, ο Κολωνός περιγράφεται ως ένας από τους ομορφότερους τόπους, με ιερό δάσος σκιερό, απάνεμο, όπου φυτρώνει ο νάρκισσος, ο κρόκος, ο κισσός και η ελιά. Με πηγές που στριφογυρνούν από του Κηφισού το ρέμα και αηδόνια που εδώ φωλιάζουν περισσότερα από αλλού. ¹ Η ίδια η τραγωδία αποτελεί δηλαδή κυριολεκτικό και συμβολικό έπαινο της αττικής γης και της αθηναϊκής πόλης και πολιτείας από τον Σοφοκλή, ο οποίος καταγόταν από τον δήμο του Κολωνού. Το έργο παρουσιάστηκε μετά το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου, ο οποίος ήταν ιδιαίτερα καταστρεπτικός για την αθηναϊκή πολιτεία, ως ένας ύμνος για την πόλη και την ιερότητα της φύσης της. Οι συνθήκες αυτές έχουν χαθεί, καθώς σήμερα έχουμε ένα διαφορετικό τοπίο με άλλα είδη φύτευσης.

Γι' αυτό το λόγο, η διάσωση του κειμένου και της περιγραφής του ιερού αυτού άλσους του Κολωνού αποτελεί ακαταπρόλητο στοιχείο της σύγχρονης τοπογραφίας των Αθηνών, η οποία έχει "πληγωθεί" από την υπερδρόμηση. Επομένως η ανάδειξη αυτής της ορατότητας της μυθικής τοπογραφίας αποτελεί ζητούμενο.

1. Οιδίπους επί Κολωνών, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος στ. 668-719, σελ. 102-105

2. Το μητροπολιτικό κέντρο - Πατήσια - Η περιοχή των πατησιών ως δύναμη πλέγμα διασύνδεσης τόπων, Αριάδνη Βοζάνη

Και ποιος είναι ο τόπος τούτος; Σε ποιον θεό ανήκει;
Άβατος και όχι κατοικήσιμος, γιατί οι θεές τον έχουν, οι φοβερότατες,
που είναι θυγατέρες του Σκότου και της Γης.
...Εδώ ο κόσμος τούτες τις λείει Ευμενίδες, που καθετί βλέπουνε, κι αλλού μ'ωραία άλλα.¹

Ολόκληρος ο τόπος αυτός είναι ιερός,
κι ο Ποσειδώνας είναι άρχοντας σ' αυτόν, ο σεβαστός,
και ο θεός που έχει στα χέρια τη φωτιά,
ο Προμηθέας, έχει εδώ θέση, ο Τιτάνας,
και τούτον δω τον τόπο, που εσύ πατάς,
χάλκινο δρόμο λένε αυτής εδώ της γης,
και είναι της Αθηνάς στήριγμα γερό...²

Εδώ ήρθες, ξένε,
στο καλύτερο μέρος της γης μας,
που αλόγατα όμορφα έχει,
στον λευκόχρωμο τον Κολωνό,
που γλυκόλαλο δω αηδόνη
κελαηδά και φτερώνει συχνά
μες στα πράσινα τούτα φαράγγια,
μες στον σκούρο χωμένο κισσό,
στου θεού το απάτητο δάσος...

Και φουντώνει ο νάρκισσος πάντα,
απ' τη δρόσο εδώ τ' ουρανού κάθε μέρα,
με τα όμορφα που 'χει τσαμπιά,
των μεγάλων θεών το αρχαίο στεφάνι,
και ακόμη ο κρόκος
χρυσασφένιος που λάμπει,
ούτε οι άγρυπνες βρύσες στερεύουν,
τα νερά τους που δίνουν
στο ποτάμι μας τον Κηφισό...
...που σε τούτη τη χώρα ανθίζει πολύ,
το κλωνάρι της γκρίζας ελιάς,
τα παιδιά μας που τρέφει...³

1. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος στ. 38-43, σελ. 52
2. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος, στ. 54-63, σελ. 55
3. Οιδίπους επί Κολωνώ, Σοφοκλής, Εκδόσεις Κάκτος, στ. 668-719, σελ. 102-105

04_ παρέμβαση

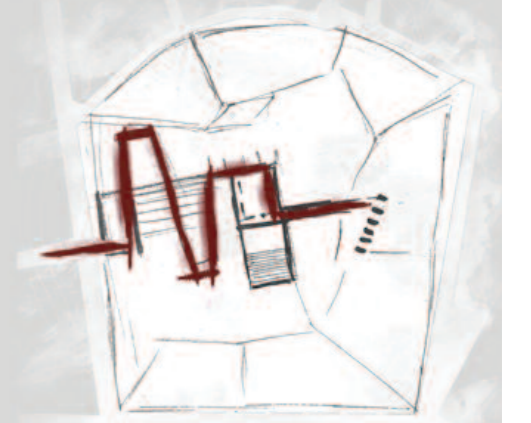
Η παρέμβασή μας αποτελεί μια άλλη ανάγνωση του τοπίου και μια βιωματική προσέγγιση του λόφου με βάση το μύθο και την κληρονομιά της δραματικής τέχνης όπως μας έχει δοθεί από το κείμενο της τραγωδίας, με στόχο την επανανοηματοδότηση του λόφου ως ιερού και ιστορικού χώρου, στο ευρύτερο πλέγμα των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας.

Η διάμόρφωση του λόφου αποτελείται τώρα από τρία δίκτυα διαδρομών: τη θεματική διαδρομή με βάση την τραγωδία "Οιδίπους επί Κολωνών", τη διαδρομή γρήγορης διέλευσης που επιτρέπει στον επισκέπτη να βρεθεί από τη μια πλευρά του λόφου στην άλλη πιο άμεσα, και ένα δίκτυο φυσικότροπων μονοπατιών που ακολουθούν το ανάγλυφο.

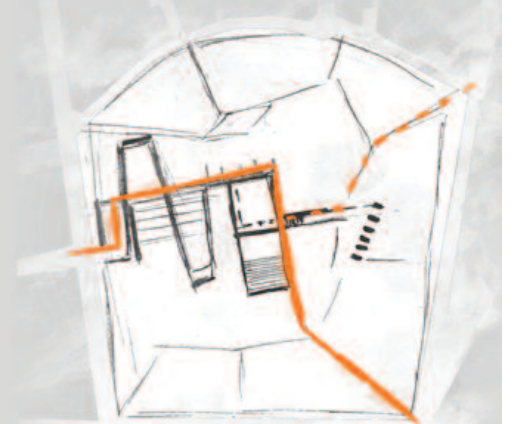
Στο δίκτυο των φυσικότροπων μονοπατιών εντάσσονται και τα δυο μνημεία προς τιμήν του Κ. Λένορμαν και του Κ. Μύλλερ, τα οποία με μια μικρή μετατόπιση και παραμένοντας στο ψηλότερο επίπεδο του λόφου, τοποθετούνται σε μια πιο περίοπτη θέση σε σχέση με την παρέμβασή μας.

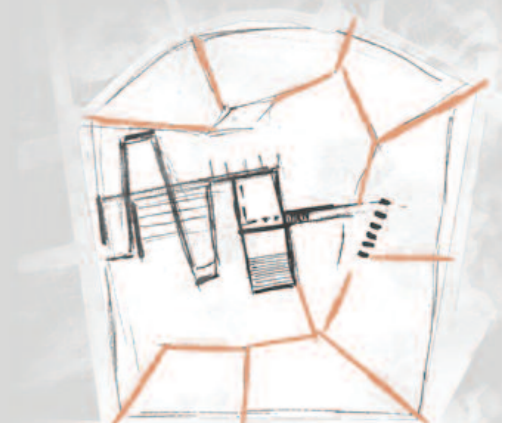
_ δίκτυα διαδρομών

_ θεματική διαδρομή με βάση την τραγωδία "Οιδίπους επί Κολωνών"

_ διαδρομή γρήγορης διέλευσης

_ φυσικότροπα μονοπάτια στο ανάγλυφο

_ κάτοψη λόφου

_θεματική διαδρομή με βάση την τραγωδία "Οιδίπους επί Κολωνών"

Αντλώντας στοιχεία από την τραγωδία του Σοφοκλή, παραθέτουμε μια βιωματική εμπειρία της διαδρομής που επιτρέπει στον επισκέπτη να αντιληφθεί τον λόφο και το τοπίο με ένα τρόπο διαφορετικό, με μια περιγραφή του τοπίου μέσω του λόγου και της αφήγησης, μέσω των άλλων αισθήσεων και της σκηνοθεσίας του βλέμματος. Η περιγραφή της Αθήνας και του φυσικού κάλλους του τοπίου, η έννοια της τυφλότητας, της ιερότητας και της μετάβασης από ένα τόπο σε έναν άλλο μας έδωσαν τα εργαλεία για τη διαμόρφωση αυτής της θεματικής διαδρομής.

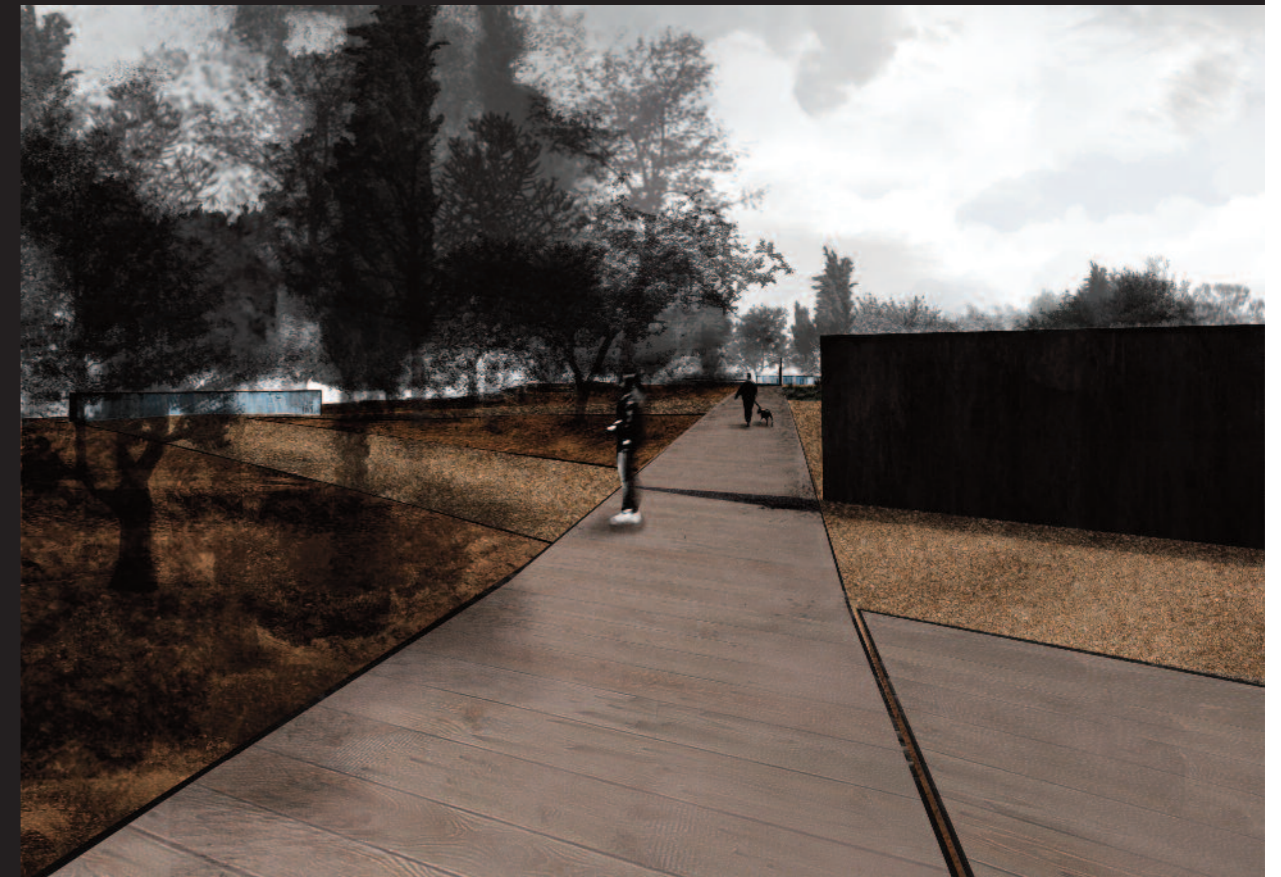
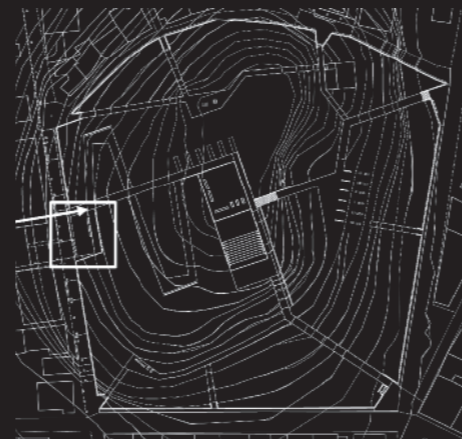
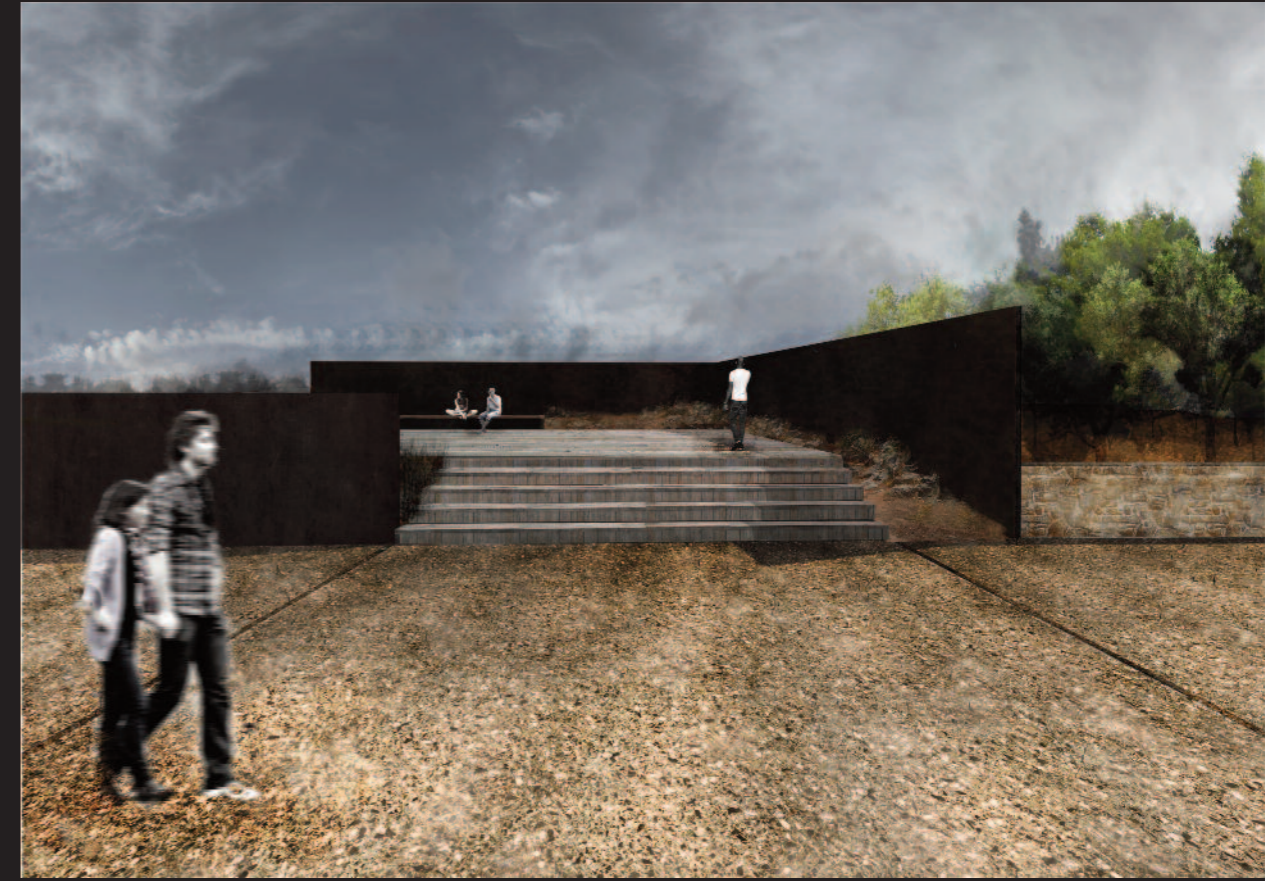
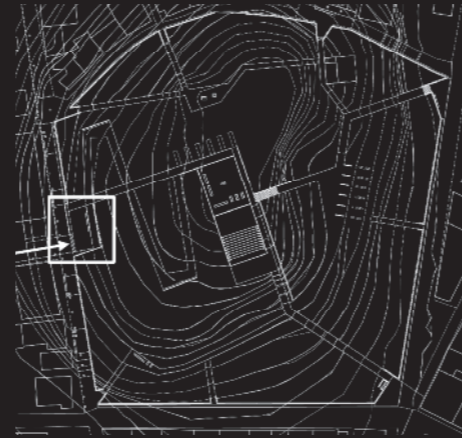
Αναλύοντας το κείμενο της τραγωδίας, ξεχωρίσαμε τέσσερα βασικά επεισόδια, τέσσερις δηλαδή καταστάσεις τις οποίες αντιμετωπίζει ο ήρωας. Έχουμε την άφιξη του στον Κολωνό, την αναγνώριση του τοπίου μέσω της περιγραφής της κόρης του, την αμφισβήτησή του από τους κατοίκους της περιοχής και έπειτα την αποδοχή του, και την χθόνια κατάληξη του ήρωα με τον θάνατό του.

Η παρέμβασή μας στο λόφο έχει ως αφετηρία το κείμενο της τραγωδίας, το οποίο θεωρούμε ότι αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο ενός σύγχρονου σχεδιασμού, χωρίς όμως και να αποτελεί την κυριολεκτική αναπαράστασή του.

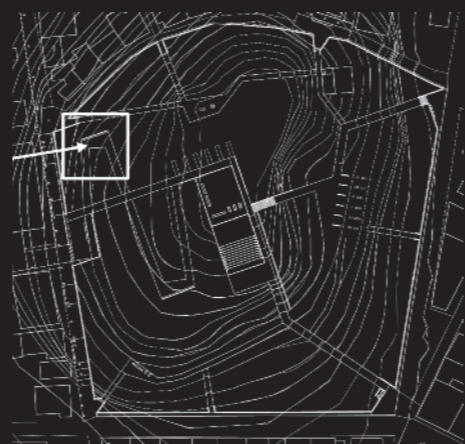
—“Άφιξη”

Ο επισκέπτης φθάνει στον λόφο μέσω της οδού Τριπόλεως, που ενώνει το λόφο με την Ακαδημία Πλάτωνος. Βρίσκεται μπροστά στην κεντρική είσοδο του λόφου, όπου αντικρίζει ένα μεταλλικό τοίχο και σκαλιά που τον οδηγούν στο εσωτερικό του. Ο τοίχος δεν επιτρέπει στον επισκέπτη να δει καθαρά τι συμβαίνει στο εσωτερικό, και τον ωθεί στο να το εξερευνήσει. Εισερχόμενος στον λόφο μέσω της κεντρικής εισόδου, ο επισκέπτης βρίσκεται σε ένα δωμάτιο εισόδου, από το οποίο ξεκινούν οι δυο διαφορετικές διαδρομές που μπορεί να ακολουθήσει, η θεματική διαδρομή της περιπλάνησης και η πιο άμεση διαδρομή της πόλης.

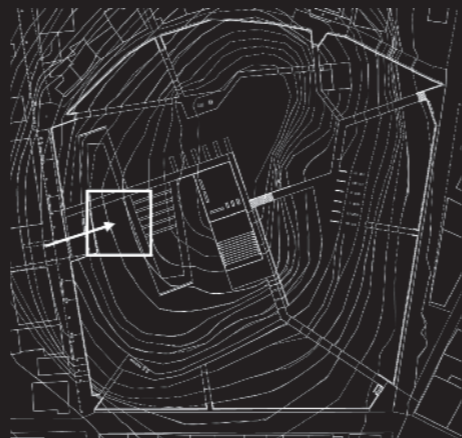
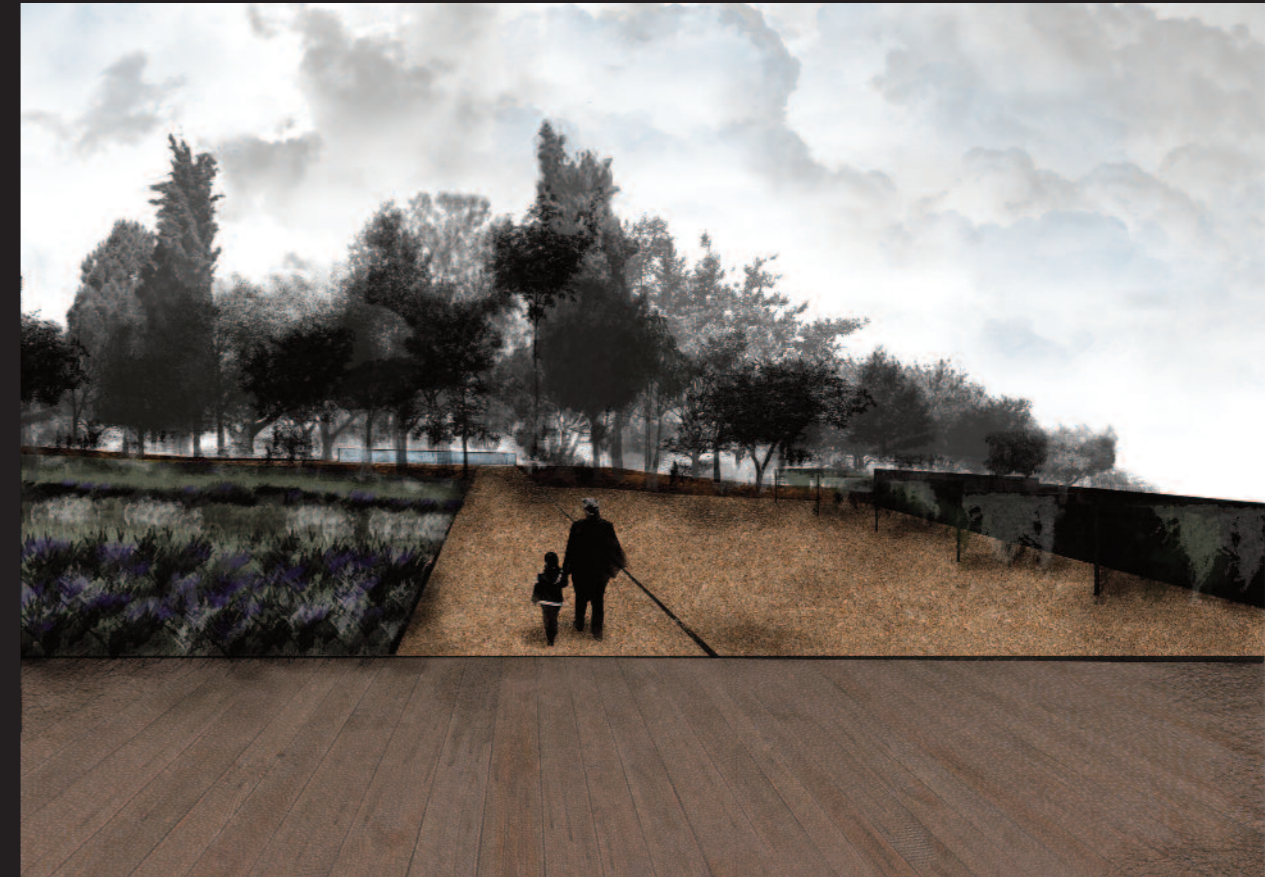
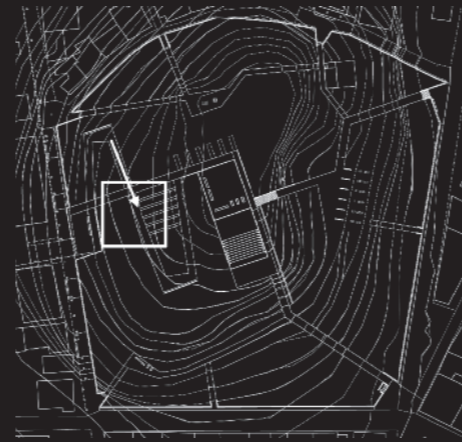

_Αναγνώριση τοπίου

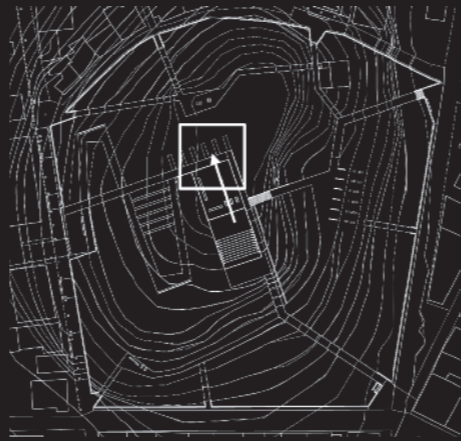
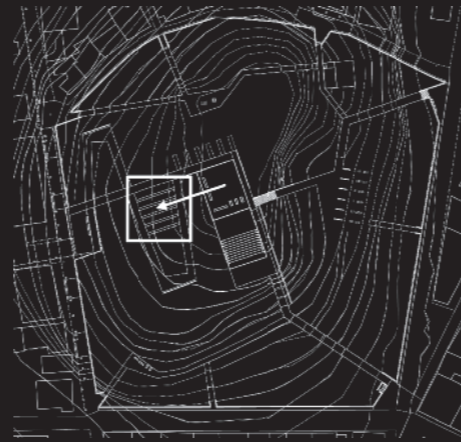
Μέσω της περιπλάνησης του στη θεματική διαδρομή, ο επισκέπτης βιώνει το τοπίο μέσω των αισθήσεων της αφής, της ακοής και της όσφρησης. Το μονοπάτι αυτό τον προσκαλεί αρχικά μέσα στο δάσος, στην υφιστάμενη ψηλή φύτευση του λόφου, ενώ τον αναγκάζει να στρίψει ακολουθώντας τις γεωμετρικές καμπύλες και το ανάγλυφο. Στις στροφές του μονοπατιού τοποθετούνται χαμηλά τοιχεία με ανεξάρτητο μηχανισμό νερού, τα οποία σηματοδοτούν τη στροφή χωρίς να αποκόπτον από τον επισκέπτη τη θέα από πίσω τους. Ο επισκέπτης συνεχίζοντας τη διαδρομή, βρίσκεται μετά την πρώτη στροφή ανάμεσα από δύο "ξέφωτα". Στα δεξιά του συναντά ένα μεταλλικό τοίχο, πάνω στον οποίο είναι αναρτημένες ντίζες, σχηματίζοντας πέντε ασύμμετρα πλαίσια, πάνω στα οποία αναπτύσσεται ο κισσός. Στα αριστερά του βρίσκεται μπροστά σε φυτεμένες λωρίδες από νάρκισσους και κρόκους, οι οποίες δίνουν νοητές φυγές προς το κεντρικό πλάτωμα της παρέμβασης. Ο επισκέπτης εισέρχεται για ακόμα μια φορά στο δάσος, και μετά τη δεύτερη στροφή συναντά το ξύλινο μονοπάτι, το οποίο τον οδηγεί, χωρίς να του το αποκαλύπτει αμέσως, στο κεντρικό πλάτωμα. Ακολουθώντας το ξύλινο μονοπάτι, το βλέμμα του επισκέπτη εμποδίζεται από τον μεταλλικό τοίχο που βρίσκεται στα δεξιά του, ενώ στα αριστερά συναντά για μια ακόμη φορά γραμμικά παρτέρια από δάφνες, με τον βράχο του λόφου να αποκαλύπτεται πίσω τους. Στο βάθος διακρίνονται επίσης τα δυο μνημεία των φιλελλήνων, που βρίσκονται στην κορυφή του. Στο τέλος του μονοπατιού ο επισκέπτης αναγκάζεται να σταματήσει μπροστά στον αντικατοπτρισμό του, από ένα ψηλό τοίχιο νερού. Ο τοίχος αυτός αναγκάζει τον επισκέπτη να στρίψει σε εκείνο το σημείο, αποκαλύποντάς του τι συμβαίνει στο κέντρο του λόφου. Η κεντρική διαμόρφωση αποτελείται από δυο παραλληλόγραμμα ίδιου μεγέθους με διαφορά ύψους έξι μέτρων μεταξύ τους, από τα οποία το ένα αποτελεί μια κεντρική ξύλινη πλατφόρμα με ξύλινα καθίσματα στο ανώτερο επίπεδο του λόφου, ενώ το άλλο διαμορφώνει το υπαίθριο ξύλινο θέατρο. Ο επισκέπτης διασχίζει την πλατφόρμα και συναντά τα ξύλινα καθίσματα, κατασκευές που μοιάζουν με ξύλινα κουτιά και που ο σχεδιασμός τους είναι τέτοιος που υποβάλλει το σώμα σε μια στάση όπου τον αναγκάζουν να κοιτάξει μπροστά, και μέσω του καθραρίσματος του αποκρύπτει την περιμετρική όραση. Το βλέμμα καθοδηγείται από τη νοητή στροφή της πλατφόρμας και του θεάτρου προς την κατεύθυνση της Ακρόπολης, προσανατολίζοντας έτσι τον επισκέπτη ως προς την πόλη.

“Αντιλαμβάνομαι το σώμα μου όπως αντιλαμβάνομαι τις σταγόνες του νερού. Το σώμα μου παρομοίως αποτελείται από πολλά μοτίβα, πολλές διαφορετικές κανονικότητες και μη ομαλότητες, και εκτείνεται στο χώρο. Αυτές οι λεπτομέρειες μου αποκαλύπτονται όλο και περισσότερο καθώς συγκεντρώνομαι σε αυτές. Δεν υπάρχει οπτικό αντίκρισμα σε αυτή τη συνειδητοποίηση. Η εικόνα του σώματός μου δεν ανταποκρίνεται σε αυτό που αποκαλούμε “ανθρώπινη μορφή”, αντιθέτως το αντιλαμβάνομαι ως μια διάταξη από υποδοχείς ερεθισμάτων, ένας χώρος αισθήσεων συγκρινόμενος με το μοτίβο του τρεχούμενου νερού.”¹

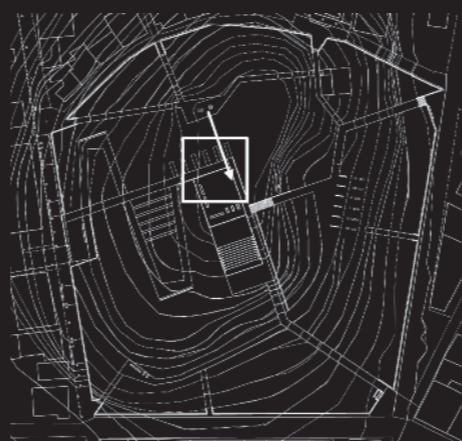
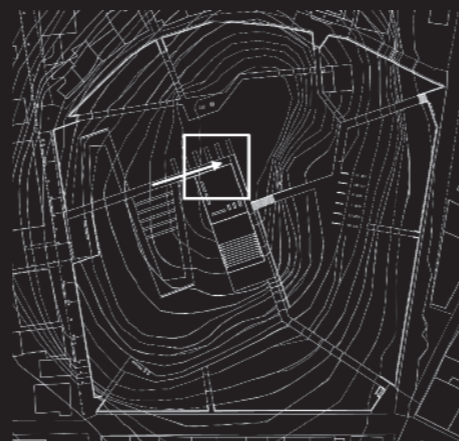
“Μαθαίνω να συσχετίζω τον εαυτό μου με τον περίγυρο μου μέσω της μνήμης, μέσω του τι αγγίζω με τα δάχτυλα μου, του τι νιώθω κάτω από τα πόδια μου, και του τι ακούω με τα αυτιά μου.”¹

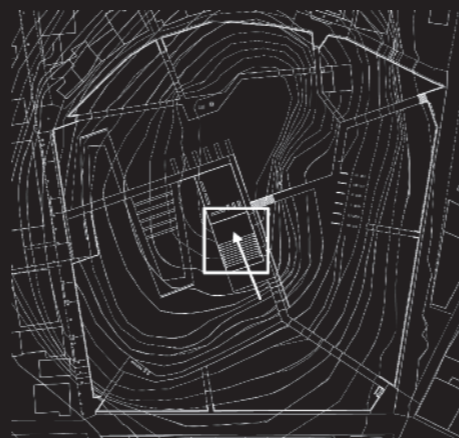
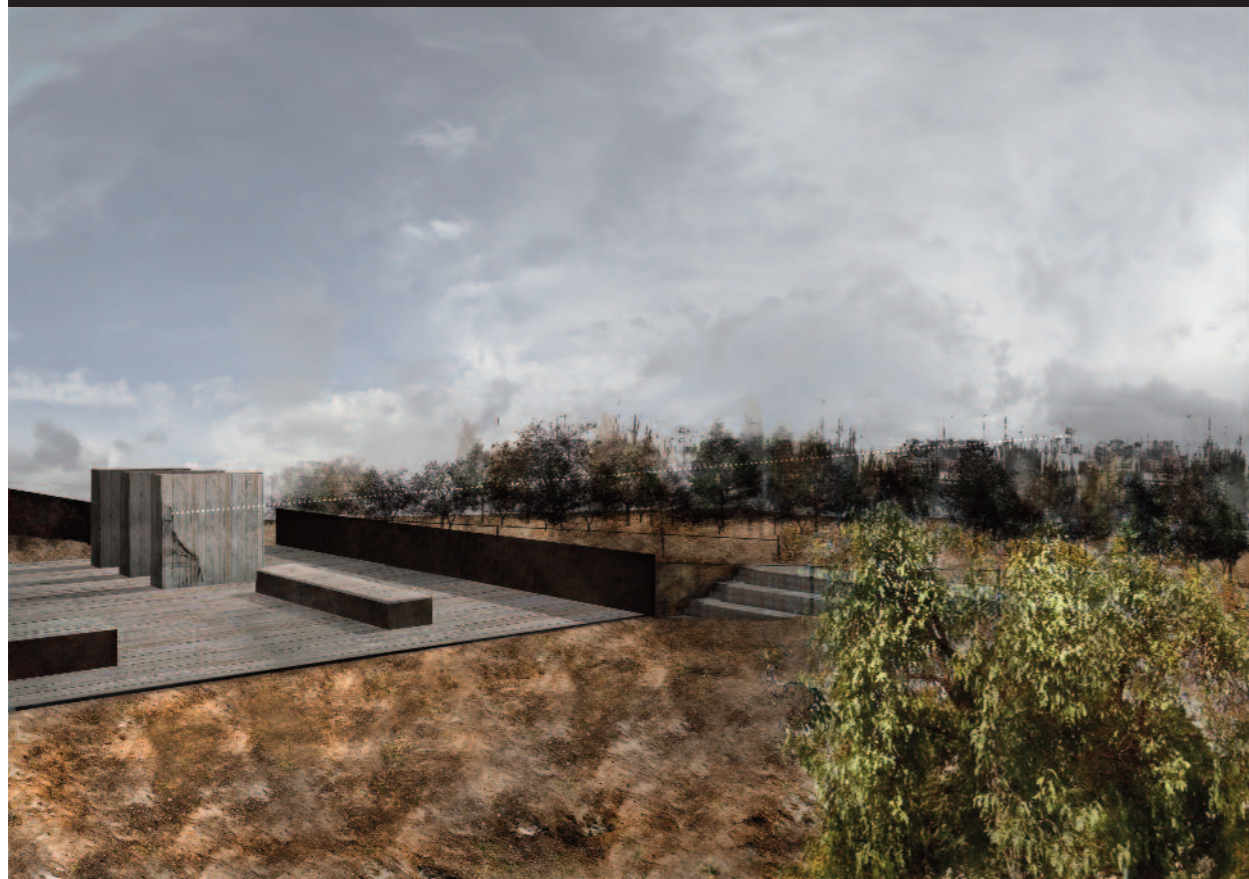
_Αμφισβήτηση

Ο επισκέπτης σε αυτό το σημείο βρίσκεται σε ένα είδος "μπαλκονιού" πίσω από τη σκηνή του θεάτρου, και αντικρίζει απέναντι του τις ξύλινες κερκίδες. Τα δύο αυτά παραλληλόγραμμα ίσου μεγέθους αναφέρονται σε μια σειρά διπόλων και αντιθέσεων, πάνω και κάτω, κενό και πλήρες, θεατής και ηθοποιός, ταυτότητας και ετερότητας. Ο ρόλος του επισκέπτη εκείνη τη στιγμή αμφισβητείται, καθώς ο ίδιος με το σώμα του εισέρχεται μέσα στο δίλημμα που δημιουργείται από αυτά τα δίπολα και καλείται κατά κάποιο τρόπο να πάρει θέση.

"Σε ποιο βαθμό είναι η απώλεια της εικόνας του προσώπου συνδεδεμένη με την απώλεια της εικόνας του εαυτού;.. Όταν απουσιάζει η αντανάκλαση για να φανερώσει το πρόσωπο, η ίδια μας η ύπαρξη απειλείται"¹

1. Hine 1993, p.50 ό.α. στο Towards an aesthetic of blindness, David Feeney σελ.247

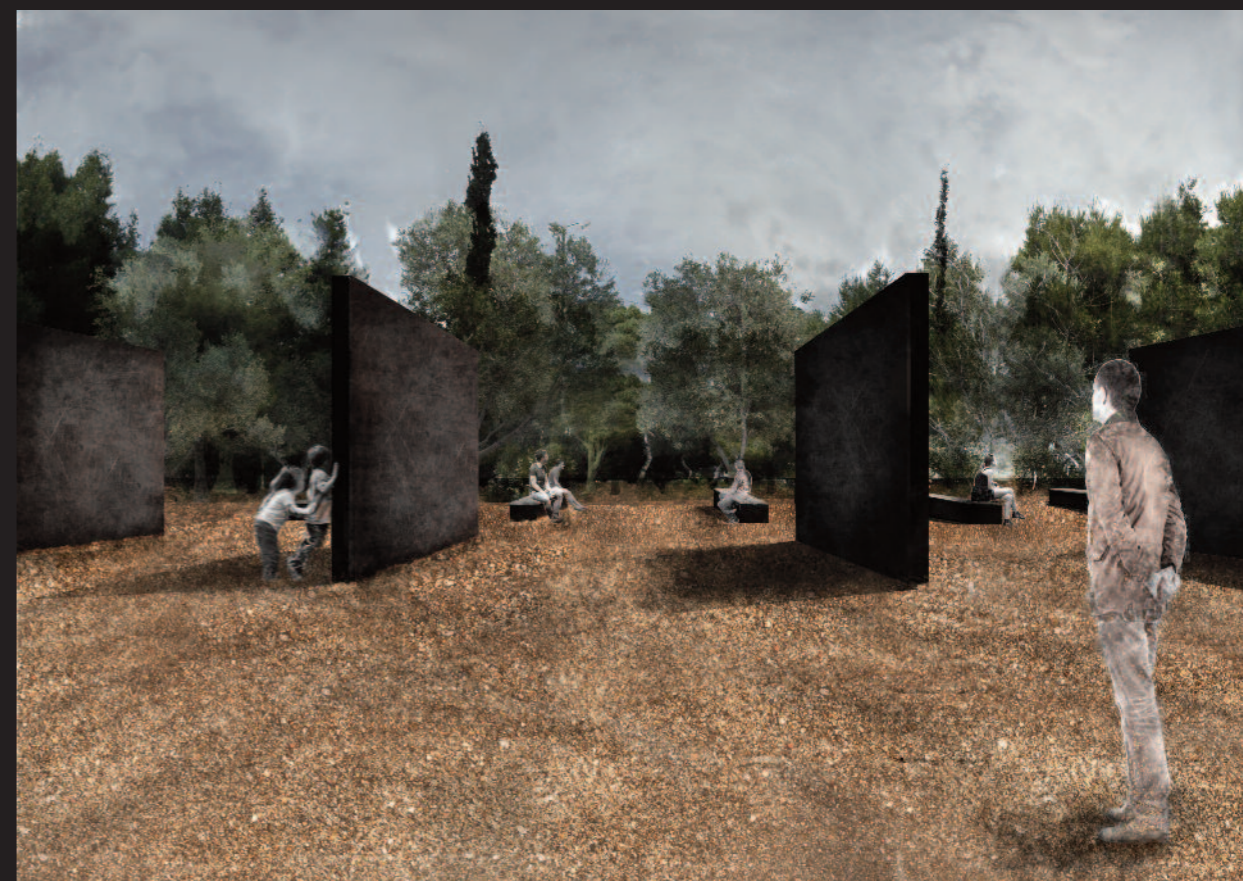
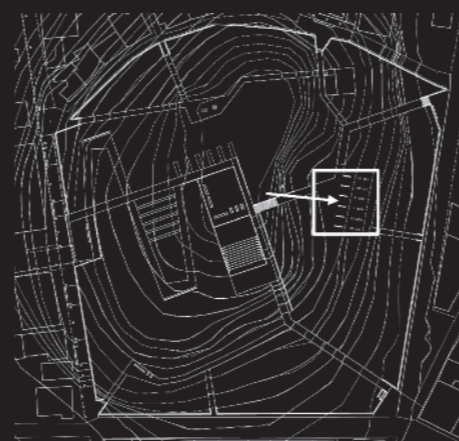
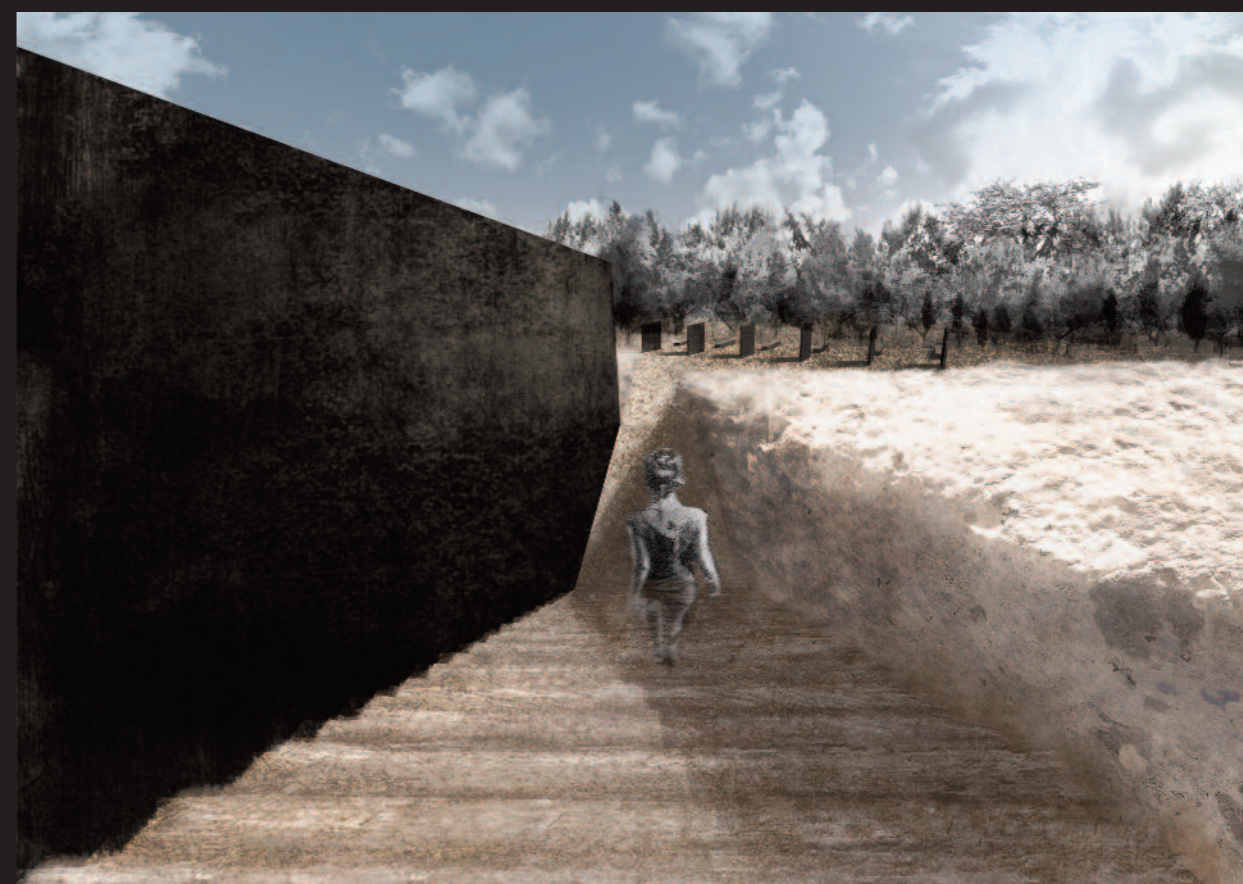
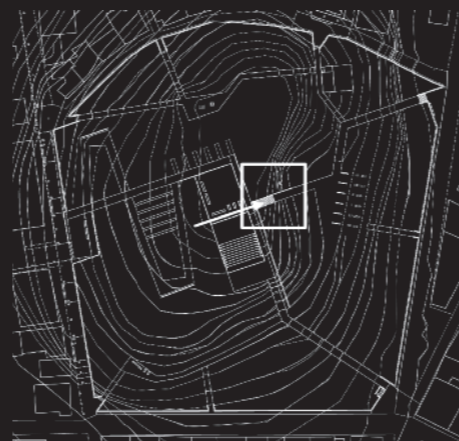

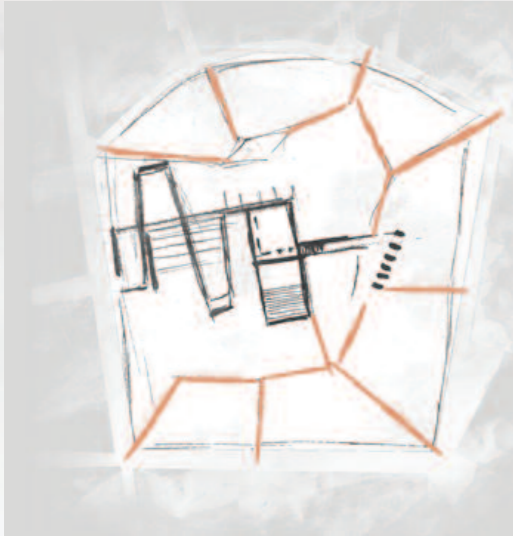
“Όσο για τον καθρέπτη, αυτός αποτελεί το όργανο μιας παγκόσμιας μαγείας η οποία μεταβάλλει τα πράγματα σε θεάματα, τα θεάματα σε πράγματα, εμένα σε κάποιον άλλο και τον άλλο σε μένα.”¹

_Χθόνια κατάληξη

Συνεχίζοντας τη θεματική διαδρομή, ο επισκέπτης συναντά στα αριστερά της κεντρικής πλατφόρμας μια σκάλα που θα τον οδηγήσει στο τελευταίο πλάτωμα της διαδρομής. Η σκάλα αυτή δίνει την εντύπωση μιας σχισμής μέσα στο βράχο, στην οποία ο επισκέπτης εισέρχεται για την έξοδό του από τον λόφο. Το σώμα του επισκέπτη γίνεται ένα με το τοπίο, μέσω της βύθισης ανάμεσα στο βράχο και το ψηλό μεταλλικό πάνελ, και καταλήγει στο τελευταίο πλάτωμα όπου τελειώνει η θεματική διαδρομή. Στο πλάτωμα αυτό αντικρίζει έξι μεταλλικά τοιχεία, τοποθετημένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να θυμίζουν πύλες. Ο επισκέπτης μπορεί να διαλέξει οποιαδήποτε από αυτές τις πύλες, και να βρεθεί πίσω από αυτές σε ένα τελευταίο σημείο στάσης, ένα πλάτωμα διαμορφωμένο με ξύλινα καθίσματα. Αυτό είναι και το τέλος της θεματικής διαδρομής, με τον επισκέπτη να μπορεί να διαλέξει προς τα που θα κινηθεί από εκεί και έπειτα, αν θα γυρίσει πίσω ή αν θα ακολουθήσει κάποιο από τα δευτερεύοντα μονοπάτια για να περιπλανηθεί κι άλλο ή να φύγει.

“... επικαλείται τις πιο πολύτιμες αναμνήσεις του, και έπειτα χάνει ολοκληρωτικά την έννοια της ορατότητας. Από τη στιγμή που η είσοδος του στο τούνελ δρομολογείται, βρίσκει τον εαυτό του σε μια 'βαθιά τυφλότητα'. Η άφιξη του είναι εξαιρετικά απελευθερωτική. Τον απαλλάσσει από την αίσθηση της απώλειας, της απουσίας, και του πένθους που τον βάραινε στο ταξίδι του και τον εμπόδιζε στη δείδυση του σε μια αισθητική της τυφλότητας. Αναγνωρίζει την ιδιότητα μιας κάθαρσης στην τυφλότητα. Κάποιος πρέπει να αναδημιουργήσει τη ζωή του ή να καταστραφεί.”¹

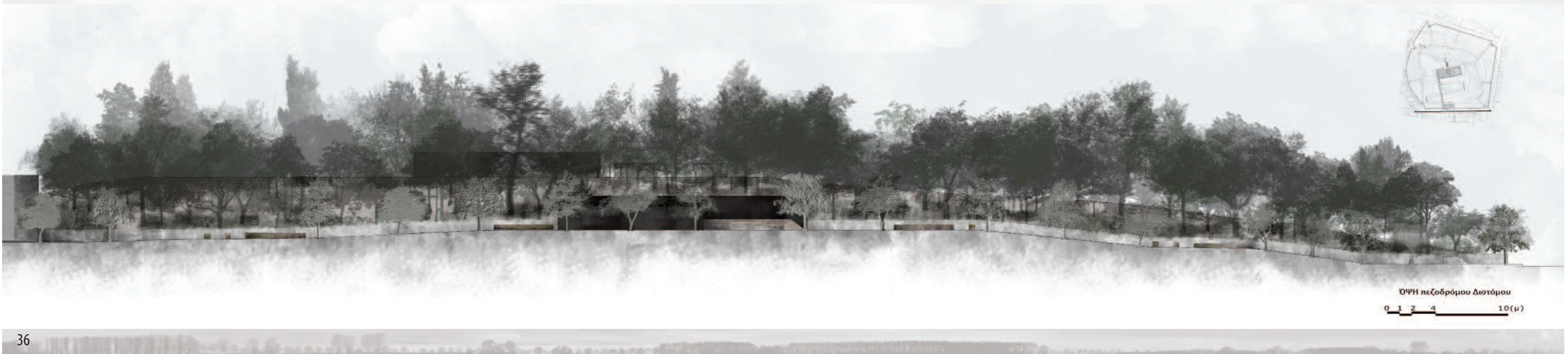

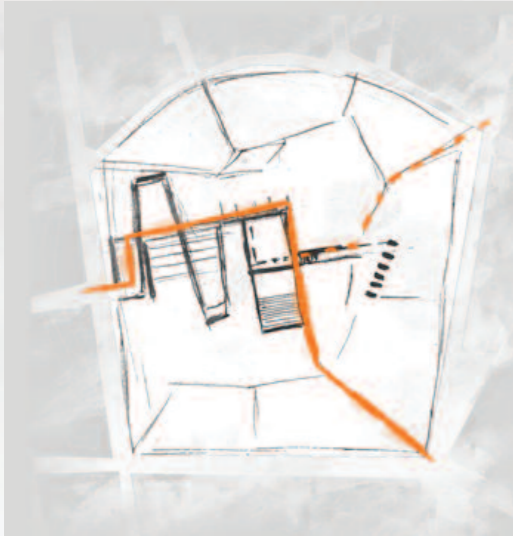
Στοιχείο της παρέμβασής μας αποτελεί επίσης και η ανάδειξη και αναζωογόνηση λόφου με τη διατήρηση της λειτουργίας του υπαίθριου θεάτρου και μέσω ενός δικτύου μονοπατιών που ακολουθούν το φυσικό ανάγλυφο. Το δευτερεύον αυτό δίκτυο μονοπατιών επιτρέπει στον επισκέπτη να περιπλανηθεί μέσα στη φύση του λόφου και συνδέει τις υπόλοιπες περιμετρικές εισόδους με το εσωτερικό του.

Το δίκτυο αυτό περιλαμβάνει επίσης ξεχωριστή είσοδο για το θέατρο από την οδό Ιωαννίνων, με ένα μικρό περίπτερο για τα εισιτήρια και ένα μικρό αναψυκτήριο που εξυπηρετεί το θέατρο και βρίσκεται στο πλάτωμα που διαμορφώνεται πίσω από τις κερκίδες. Το θέατρο αποτελείται από μια μεταλλική κατασκευή που συγκρατεί τις ξύλινες κερκίδες, το ξύλινο δάπεδο της σκηνής, πίσω από την οποία βρίσκεται ο μεγάλος μεταλλικός τοίχος που διαχωρίζει την κεντρική πλατφόρμα από το θέατρο. Ο τοίχος αυτός έχει τη δυνατότητα να ανοίγει με έξι μεγάλες περιστρεφόμενες πόρτες, που κρύβουν από πίσω τα καμαρίνια των ηθοποιών και αποθηκευτικούς χώρους. Οι περιστρεφόμενες αυτές πόρτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως σκηνικά στοιχεία στις εκάστοτε παραστάσεις.

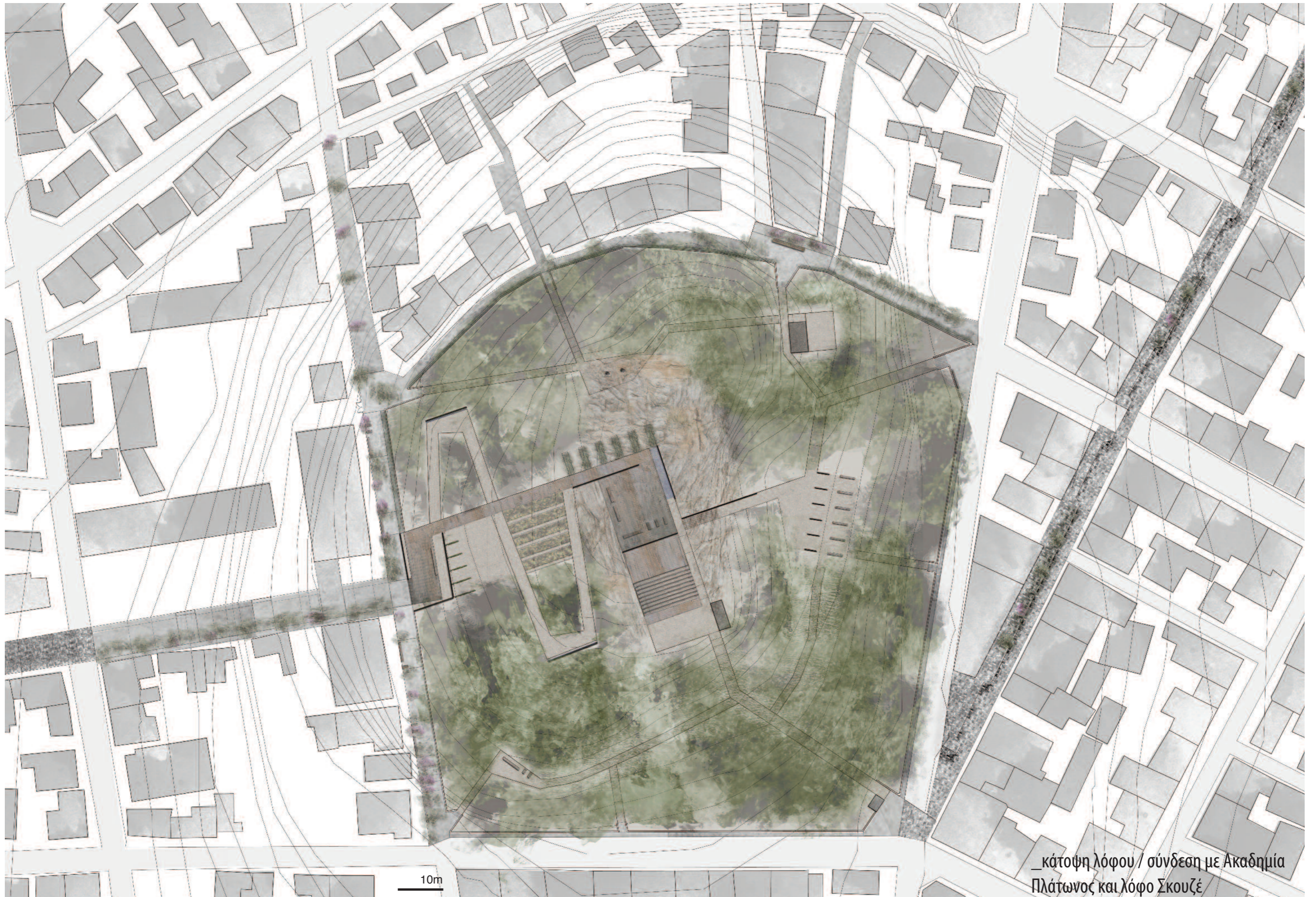
Επιπλέον, το δευτερεύον δίκτυο μονοπατιών περιλαμβάνει ένα δεύτερο αναψυκτήριο στη βορειοανατολική πλευρά του λόφου, το οποίο συνδέεται μέσω μιας από τις εισόδους με τον περιμετρικό πεζόδρομο. Το αναψυκτήριο αυτό λειτουργεί κατά τη διάρκεια της μέρας ανεξάρτητα από το θέατρο, και εξυπηρετεί τους κατοίκους της περιοχής αλλά και τους επισκέπτες.

Τέλος, η ανάδειξη του υποκείμενου πεδίου της αρχαϊκής αττικής τοπογραφίας επιτυγχάνεται μέσω της σύνδεσης του λόφου με τους άλλους αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας, πιο συγκεκριμένα με την Ακαδημία Πλάτωνος, και μέσω της συσχέτισης του με τους άλλους λόφους (λόφος Σκουζέ). Η σύνδεση γίνεται μέσω της οδού Τριπόλεως για την Ακαδημία Πλάτωνος και μέσω της οδού Πρεβέζης για τον λόφο Σκουζέ. Στο εσωτερικό του λόφου, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ακολουθήσει το ξύλινο μονοπάτι που ξεκινά από την κύρια είσοδο και να κατευθυνθεί πιο άμεσα ως προς τις ανατολικές εξόδους, και στη συνέχεια να συναντήσει την οδό Πρεβέζης. Πιο συγκεκριμένα, η οδός Τριπόλεως ενώνεται με τον περιμετρικό πεζόδρομο του λόφου και παραμένει πεζοδρομημένη μέχρι ένα σημείο, ενώ στη συνέχεια της αποκτά χαρακτήρα ήπιας κυκλοφορίας μέχρι την Ακαδημία Πλάτωνος. Αντίστοιχα και η οδός Πρεβέζης που ενώνει τους δυο λόφους αποκτά τον ίδιο χαρακτήρα, και διαμορφώνεται με κυβόλιθους και με διαπλάτυνση του πεζοδρόμιου, με φύτευση ανά διαστήματα και χώρους στάθμευσης για τους κατοίκους.

_ κάτοψη λόφου / σύνδεση με Ακαδημία
Πλάτωνος και λόφο Σκουζέ

ευχαριστίες

Ευχαριστούμε πολύ την κ. Αριάδνη Βοζάνη για τη βοήθεια και υποστήριξή της όλο αυτό το διάστημα, καθώς και τους συμφοιτητές μας, Βάσια Πανουτσοπούλου και Σωτήρη Μητσούλα για την πολύτιμη βοήθειά τους

πηγές

Βιβλιογραφία

- Σοφοκλής - Οιδίπους επί Κολωνών, Εκδόσεις Κακτος, 1992
- Πολεοδομική εξέλιξις των Αθηνών, Ι. Τραύλος, Εκδόσεις Καπον, 2005
- Αθηναϊκή Αρχιτεκτονική 1875-1925, Μάνος Γ. Μπίρης, Εκδόσεις Μέλισσα, 2003
- Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη, Α. Γοσποδίνη, Η. Μπεριάτος, Εκδόσεις Κριτική, 2006
- Αναμνήσεις και Ανακοινώσεις από την Ελλάδα (1832 - 1833), Λουδοβίκος Ρος, Εκδόσεις Τολίδη, Αθήνα, 1976
- Μεταξουργείο – Κολωνός: νοσταλγία και πραγματικότητα, Β. Αγγελίδης, Εκδόσεις Φιλλιπότη, Αθήνα 1992
- Πες, που είναι η Αθήνα, Ζήσης Κοτιώνης, Εκδόσεις Άγρα, Αθήνα 2006
- Μύθος και τραγωδία στην αρχαία Ελλάδα, Jean-Pierre Vernant, Pierre Vidal-Naquet, Δαίδαλος Ι. Ζαχαρόπουλος, 1991
- Towards an aesthetic of blindness, David Feeney, 2007
- Η αμφιβολία του Σεζάν – Το μάτι και το πνεύμα, Maurice Merleau-Ponty, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1991
- The eyes of the skin - Architecture and the Senses, Juhani Pallasmaa, 1996

Άρθρα

- Το μητροπολιτικό κέντρο - Πατήσια - Η περιοχή των πατησιών ως δυνάμει πλέγμα διασύνδεσης τόπων, Αριάδνη Βοζάνη
- Ο Οιδίποδας ελευθερώνεται - Μοίρα, προσωπική ευθύνη, ανάγκη και ελευθερία στον Οιδίποδα Τύραννο του Σοφοκλή, Γιώργος Κατσαντώνης

Ερευνητικές εργασίες

- Τοπίο - Μνήμη - Η μνήμη νοηματοδοτεί το τοπίο - Το Λαύριο μέσα από το ντοκιμαντέρ, Νιόνη Τζιμόγιαννη, Μάρτιος 2009
- Landscapes of blindness and visual impairment: sight, touch and laughter in the English countryside, Hannah Mary Macpherson, Universtiy of Newcastle upon Tyne Newcastle upon Tyne, UK 2007

Διαδικτυακές πηγές

- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%BB%CF%89%CE%BD%CF%8C%CF%82>
- <http://akadimia-platonos.blogspot.gr/>